

LETO XXIV. Stev. 111
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIG
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVIC
Cena izhaja vsak dan razen
petka - Cena 19 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1951 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2 -BORBO-

POSVETOVANJE O PEREČIH VPRAŠANJH NAŠEGA GOSPODARSTVA V CS ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Čimprej analizirati dosedANJI učinek instrumentov za razdelitev skupnega dohodka

Uvodni referat je imel predsednik Centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović

Beograd, 12. maja. (Tanjug). V Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije se je začelo davi posvetovanje o perečih vprašanjih našega gospodarstva. Obravnavali so predvsem vlogo in mesto sindikatov o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij. Razen članov predsedstva Centralnega sveta ZS se posvetovanja udeležujejo člani republiških svetov, ki se ukvarjajo z vprašanjem gospodarskega in plačnega sistema, predsedniki okrajnih svetov iz 25 večjih industrijskih središč iz vseh republik ter večje število voditeljev iz zveznih gospodarskih ustanov v Beogradu.

PREDVSEM NAJ BI ZAGOTOVILI EVIDENCO O IZPOLNJEVANJU NOVIH PREDPISOV

Uvodni referat na tem posvetovanju je imel predsednik Centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović. Dotaknil se je nekaterih osnovnih oblik razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij, kakor tudi nalog sindikalnih organizacij na tem torišču. Rekel je, da je treba čimprej analizirati dosedANJI učinek instrumentov za razdelitev skupnega dohodka v gospodarskih organizacijah in na podlagi tega pripraviti predloge o odstranitvi neenakomernega delovanja teh instrumentov na posamezne

gospodarske organizacije ali gospodarske panoge. Instrumenti za razdelitev skupnih dohodkov niso enako uveljavljeni v vseh gospodarskih organizacijah, zlasti ne v tistih, ki imajo zastarelo ali sodobno opremo, ki imajo različne naravne pogoje za dobavo surovih in sploh v poslovanju ali pa ki imajo v določenem smislu monopolistični položaj na trgu. To bi lahko negativno vplivalo na uresničenje socialističnega načela nagrajevanja po delu.

S TERENA PRISKRBETI ČIMBOLJŠE INFORMACIJE

Svetozar Vukmanović je opozoril na potrebo, da čimprej do-

ločimo minimalne osebne dohodeke in stopnje progresivnega davka v posameznih gospodarskih dejavnostih. To pomeni, da ni moč enako obravnavati gospodarskih organizacij ali posameznih gospodarskih panog, ker je vse odvisno od napornosti dela, od položaja panoge, njenega pomena za gospodarstvo in za skupnost nasplah, nadalje od delovne storilnosti in podobno. Sindikat naj pomaga in se zanima za to, koliko so delovni kolektivi razumeli bistvo predpisov o razdelitvi dohodka, kako se konkretno v vsaki gospodarski organizaciji uveljavljajo novi instrumenti, kakšna je razlika med posameznimi podjetji ali posameznimi gospodarskimi panogami.

Vprašanje zase je, kako bodo delovni kolektivi po svojih organih upravljanja zagotovili nenehno in nepretrgano zboljševanje življenjskega standarda v svojem podjetju ali komuni, ker imajo na razpolago večidel raznih skladov in drugih investicijskih sredstev. Zato je potrebno, da si sindikalne organizacije priskrbe čimboljše informacije s terena, kako se posamezne gospodarske organizacije bore za razširitev proizvodnje, za povečanje delovne storilnosti, za zboljšanje življenjskega standarda.

podjetij, da hodijo po kolektivih in obratih, da imajo čimboljši vpogled v celotni problem razdelitve skupnih dohodkov. Če sindikalna organizacija to doseže, lahko sproži vrsto konkretnih in koristnih predlogov pred organi državne uprave in se bori za njihovo izpolnitev. S tem je tesno povezano vprašanje uporabe skladov, povečanja delovne storilnosti in proizvodnje nasplah, stabilnosti posameznih gospodarskih organizacij ali gospodarskih panog na trgu, boja proti partikularističnim pojavom in podobno.

Po referatu predsednika Vukmanovića se je začela razprava o razdelitvi skupnega dohodka in drugih perečih vprašanjih našega gospodarstva.

Predsednik Tito v Raši

Zagreb, 12. maja (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito se je včeraj na poti v Beograd ustavil v Raši. S člani rudarskega delavskega sveta in člani puljskega OLO Pulja se je združil v krajšem razgovoru. Ob odhodu je predsednika Tita navdušeno pozdravilo veliko število delavcev in članov njihovih družin, ki so se zbrali v Raši pred Domom rudarjev.

Zelena vigred je z opojnim vonjem prvih cvetov zavpela prek travnikov in polj. Star kozolec sredi cvetočega travnika je postal najljubše zatočišče mladih prijateljev

Štafeta mladosti v Banji Luki

Banja Luka, 12. maja (Tanjug). Štafeta mladosti je davi prek Prijedora prispela v Banjo Luku, kjer jo je sprejelo in izredno toplo pozdravilo več tisoč prebivalcev. Razen glavne štafete je hkrati prispelo tudi 14 štafet iz vseh občin tega okraja, nadeležne štafete delovnih kolektivov, Zveze borcev, izvidnikov in pionirjev. Podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora Milorad Popović je v krajšem govoru izra-

zil pozdrave prebivalcev banja-luškega okraja predsedniku Titu ob njegovem 66. rojstnem dnevu. Štafeta je nato krenila preko Doboja proti Zenici, kamor bo prispela jutri dopoldne.

Cestitka iz Tajske

Beograd, 12. maja (Tanjug). Predsednik republike je prejel od predsednika tajske (siamske) vlade generala Tanoma Kittikahorna naslednjo čestitko: Z iskrenim zadovoljstvom sem sprejel vest o ponovni izvolitvi Vaše ekselence za predsednika republike. Ob tej priložnosti bi Vam rad v imenu kraljevske vlade in v svojem imenu izrazil prisrčne čestitke in najboljše želje za nadaljnji uspeh in napredek jugoslovanskih narodov.

Odgoden obisk

Beograd, 12. maja (Tanjug). — Državni sekretariat za zunanje zadeve je objavil, da je bil obisk predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR K. E. Vorosilova odgoden.

Val odpora proti režimu je zajel vse glavne kraje Libanona

Ljudska fronta terja odstop predsednika republike šamuna — Vojska strelja na demonstrante v Bejrutu in Tripoliju — Splošna stavka po vsej deželi

Kairo, 12. maja (AFP). Radio poroča, da so v libanonskem mestu Tripoliju davi strmoglavili krajevne oblasti in prevzeli oblast. Pri tem se radio sklicuje na vesti iz Libanona. Mesto je odrezano od zaledja, ker sta porušena dva mostova. Davi je prišlo tudi v predmestju Bejruta Tarik Džidedahu do protivladnih demonstracij. Demonstrantje so razbijali signalne naprave in podirali stebre. V cestnem prometu so povzročili velike motnje.

Bejrut, 12. maja (AFP). Opozicijska Ljudska fronta v Libanonu je razširila danes letake, v katerih poziva ljudi na splošno stavko, ki naj bi se že začela danes. Stavka naj bi trajala do odstopa sedanjega državnega poglavarja. Predsednik Šamun se je danes posvetoval s predsednikom vlade Sami Solhom, zunanjim ministrom Malikom in ostalimi libanonskimi politiki.

Medtem je prišlo v mestu do spopada med civilisti in vojsko, ki je uporabila strelno orožje. Dva demonstranta sta bila ubita, 12 pa ranjenih. Vojska je s silo obnovila red. Pehotni in motorizirani odredi so zasedli glavna križišča. Šole v zahodnem delu mesta so zaprli. Zaprli so tudi mejo med Libanom in Sirijo. Stavki, ki se je danes začela, se je pridružila večina uslužbencev. V vzhodnih delih mesta so stavkajoči delavci zakurili po ulicah ognje. Tudi v Tripoliju so danes intervenirale oborožene sile. V severovzhodnem delu dežele se je v bližini sirske meje znova začel upor plemena Druzov. Bejrut, 12. maja (Tanjug). — Čez dan so se nemiri v Bejrutu zoostriili. Demonstrantje so na ulicah postavili barikade in zažigali petrolejske cisterne po mestu. Stavka, ki so jo v Bejrutu začeli v znamenju solidarnosti s stavkajočimi v Tripoliju, Silonu, Tiru in drugih libanonskih mestih, je trajala ves dan. Sinoči je v Bejrutu eksplodirala še ena bomba v bližini policije in parlamenta. Zrtev ni bilo, samo stekla na drugih bližnjih poslopih so pokala. Sinoči so poskusili pognati v zrak tudi elektrarno, ki preskrbuje Bejrut z električno energijo. Poskus se ni posrečil. Tudi iz Silona in Tira poročajo o eksplozijah bomb. Ameriško veleposlaništvo je opozorilo vse ameriške državlja-

DELO SINDIKALNIH ORGANIZACIJ PRI RAZDELITVI SKUPNIH DOHODKOV

Po novih predpisih o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij je postalo določanje tarifnih postavk za vsakega delavca ali uslužbenca v podjetju precej bolj zamotano. Tega dela tarifne politike ni moč usmerjati iz centralnih državnih ali sindikalnih organov, marveč lahko vplivamo samo prek sindikalnih podružnic ali občinskih svetov, ki lahko politično vplivajo na določanje postavk ali ki se lahko bore proti uravnilovki in podobnim pojavom.

Svetozar Vukmanović je na koncu opozoril na to, da morajo sindikalne organizacije posvetiti posebno pozornost vprašanju razdelitve skupnih dohodkov gospodarskih organizacij. Zato je nujno potrebno, da se čim pogosteje posvetujejo o tem vprašanju, da spremljajo izkušnje posameznih

NAJNOVEJŠE PISMO HRUSCEVA EISENHOWERJU

Soglasje o tehničnih ukrepih za kontrolo ukinitev vojaških jedrskih poskusov

Moskva, 11. maja (Reuter). — Tu so objavili pismo predsednika sovjetske vlade Hruščeva predsedniku Eisenhowerju, ki ga je veleposlanik Menšikov včeraj oddal v državnem tajništvu za zunanje zadeve v Washingtonu. Poslanica je odgovor na Eisenhowerjevo pismo z dne 28. aprila.

Hruščev v njem obžaluje, da se ZDA niso odzvale na sovjetski poziv, naj bi opustile poskusne jedrske eksplozije, in poudarja, da so Američani in Britanci te dni napravili vrsto takšnih poskusov. SZ je enostransko opustila atomske po-

skuse, ker je hotela napraviti prvi praktični korak v opustitvi jedrskega oboroževanja.

Večji del poslanice Hruščeva pa je posvečen sestanku strokovnjakov, ki naj bi proučili tehnično plat nadzorstva nad izpolnjevanjem sporazuma o opustitvi atomskih poskusov. Ker je po mnenju predsednika Eisenhowerja delo teh strokovnjakov zelo važno, je SZ vzlic velikim dvomom pripravljena poskusiti to pot. Sovjetska vlada je za to, da strokovnjaki obeh strani takoj začno proučevati načine, kako bi bilo moč ugotoviti morebitne kršitve sporazuma o opustitvi vojaških atomskih poskusov, s pogojem, da bi bilo to delo zaključeno v najkrajšem možnem roku, ki bi ga vsekakor vnaprej določili.

Hruščev tudi opozarja na pomen Arktike in najkrajše letalske zveze med ZSSR in ZDA, kar je zlasti važno, če upoštevamo raketno orožje. Pravi, da je treba ustaviti tudi poletje ameriških bombnikov z raketnim orožjem nad tempodročjem. Potem opozarja na ameriški predlog o inšpekciji nad Arktiko in meni, da ta predlog ne izvira iz želje, da bi nasplah zagotovili mir in varnost, marveč da je njegov cilj doseči prednost za ZDA. Meni tudi, da je bila večina v Varnostnem svetu OZN dosežena z glasovi, ki podpirajo ZDA, in

da Varnostni svet spričo tega v sedanji sestavi ne more veljati za nepristranskega. Sovjetska zveza ne more razumeti, kaj ovira ZDA, da ne opuste poskusnih eksplozij jedrskih bomb. Ni razlogov za bojazn, da bi kdo kršil sporazum o opustitvi teh poskusov. SZ je pred letom dni predložila oblike kontrole in vprašanje kontrole ni ovira za neposredno opustitev teh poskusov. Nazadnje izraža prepričanje, da je potrebno predvsem za Veliko Britanijo in ZDA, da opustita te poskuse.

Kaj si obetajo v Beli hiši

Washington, 12. maja (AFP). Predstavnik Bele hiše James Hagerty je v razgovoru z novinarji opozoril, da je Nikita Hruščev sprejel gledišče, naj bi čimprej začeli proučevati tehnične ukrepe za razorožitev in da bi lahko postalo to proučevanje podlaga za nadaljnje korake k razorožitvenemu sporazumu. Hagerty pa je pripomnil, da je SZ privolila v »razpravo samo o opustitvi atomskih poskusov, ne pa tudi o najvažnejših elementih razorožitvenega problema, ki jih je sprejela Generalna skupščina OZN«. Na koncu je opozoril na upanje, da sedanje stališče SZ nasproti Eisenhowerjevemu predlogom »napoveduje soglasje Moskve, da se bodo začele analogne razprave tudi o drugih ukrepih za razorožitev«. ZDA bodo skrbno proučile pismo Hruščeva in se bodo o njem posvetovala s svojimi zavezniki.

Washingtonski politični krogi sodijo, da je Hruščev na ta način »ohrabril« ameriško vlado. Pri tem menijo, da komentar Bele hiše o njegovih poslanicah kaže, da vlada ni opustila upanja, da se bo SZ morda le prebrčala o potrebi, da spremeni svoje gledišče o ameriškem načrtu za kontrolo nad Arktiko.

Oprezni Foreign Office

Britanija za tehnično pripravo kontrole, a brez nadaljnjih pogojev — Pred novo zahodno pobudo?

London, 12. maja (AFP). Britanska konferenca strokovnjakov čim širša. V odgovoru na vprašanje o konferenci na najvišji ravni je predstavnik Foreign Officea napovedal, da bodo zahodne države v kratkem sprožile novo pobudo v okviru uvodnih diplomatskih priprav na to konferenco. Dejal je, da zahodne države nadaljujejo proučevanje spomenic, ki ju je prejšnji teden Andrej Gromiko izročil veleposlanikom treh zahodnih držav. V Spodnjem domu je zunanji minister Selwyn Lloyd danes izjavil, da so zahodne države še nadalje za konferenco na najvišji ravni.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 13. maja 1958
Sprva pretežno jasno, nato zlasti v zahodni in severni Sloveniji povečana oblačnost. Temperatura ponoči med 8 in 14, v Primorju do 18, najvišje dnevne do 30 stopinj C.

Problemi barvne metalurgije

Beograd, 12. maja (Tanjug). Na letni skupščini Zdrženja barvne metalurgije, ki je bila danes v Beogradu, so razpravljali o perečih problemih v tej panogi, katere bruto proizvod je znašal lani nad 122 milijard dinarjev. V poročilu upravnega odbora je ugotovljeno, da se je lani zboljšala preskrba predelovalnih zmogljivosti. Izvoz barvne metalurgije, na katerega odpade 15% skupnega jugoslovanskega izvoza, je postal zaradi občutljivih cen na svetovnem trgu eden najvažnejših problemov te panoge. Poudarili so, da bo vrednost v barvni metalurgiji leta 1961 predvidoma dosegla 23 milijard, to je 7 milijard več kot lani.

Z VČERAJSNJEGA SESTANKA PREDSEDSTVA CK LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

Nezadostno sodelovanje občinskih komitejev LM z drugimi družbenimi organizacijami

Plenum CK LM bo 28. maja — Na njem bodo obravnavali pereče politične naloge Ljudske mladine v zvezi s sklepi VII. kongresa ZKJ

Beograd, 12. maja (Tanjug). — Na današnjem sestanku predsedstva Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije pod predsedstvom Mike Tripala je bil plenum Centralnega komiteja LM sklican za 28. maj. Plenum bo obravnaval pereče politične naloge Ljudske mladine v zvezi s sklepi VII. kongresa ZKJ in sistem dela mladinskih organizacij.

Po plenarni seji Centralnega komiteja LM v Beogradu bo prirejen za udeležence, sekretarje in predsednike republičkih central-

nih komitejev, predsednike okrajnih komitejev LM, predstavnike Zveze študentov in graditeljev avtomobilске ceste Bratstvo in enotnost seminar. V njem bodo obravnavali boj za socializem v sodobnem svetu, glavne smernice naše gospodarske politike v luči programa ZKJ, državo v prehodnem obdobju pri nas ter družbeno vlogo in idejne temelje Zveze komunistov Jugoslavije.

V razpravi o zbiranju gradiva za plenarno sejo CK LMJ je dovolil sekretar CK Luka Banović. Dotaknil se je nekaterih pomanjkljivosti v delu občinskih komitejev LMJ, zlasti tistih, ki so bili pomlajeni. Gre predvsem za nezadostno sodelovanje z drugimi družbenimi organizacijami in vodstvi komun. Banović je rekel, naj bo prvi ukrep za pomoč občinskim komitejem LM sistematično šolanje kadrov, planiranje dela in usmeritev na probleme in življenje komun.

MLADINSKE DELOVNE BRIGADE SO ŽE DOSEGLE LEPE USPEHE

Mike Tripalo je poudaril, da je treba v prihodnje krepiti ne samo občinske, marveč tudi okrajne in republiške komiteje Ljudske mladine. V nadaljnjem delu organizacij LM je nujno potrebna večja pomoč in podpora Zveze komunistov.

Na dnevnem redu današnjega sestanka predsedstva CK LM je bilo tudi poročilo o letošnji zvezni delovni akciji. O tem je poročal komandant mladinskih delovnih brigad na avtomobilski cesti Mića Novković. Rekel je, da so mladinske delovne brigade že doslej dosegle zelo lepe uspehe. Dnevne naloge so izpolnjevale povprečno 120-odstotno, nekatere pa celo 230%. Prehrana, preskrba ter higienska in zdravstvena služba delovnih brigad so povsem zadovoljive. V mladinskih delovnih brigadah se razvija živahno politično, družbeno in zabavno delo ter druge oblike dejavnosti. Večina mladinskih naselij ima televizijske aparate in kinoprojektore, ostala naselja pa jih bodo dobila te dni. Mladinci so z zanimanjem spremljali potek dela VII. kongresa. V kratkem jih obiščejo nekateri člani CK ZK Hrvatske in Slovenije, ki bodo na gradbišču govorili o VII. kongresu in njegovih sklepih.

Mladina na avtomobilski cesti se zelo zanima za tečaj in seminar Ljudske tehnike. Zdej obiskuje te tečaj 4950 mladincev, vseh mladincev pa dela na avtomobilski cesti 10.800.

Predsedstvo CK Ljudske mladine Jugoslavije je imenovalo na

današnji seji člana predsedstva Mladena Sahića za komandanta glavnega štaba mladinskih delovnih brigad, ki bo prihodnje leto vodil glavna dela na odseku avtomobilске ceste od Paraćina do Leskovca.

Seja IO skupščine Zveznega zavoda za socialno zavarovanje

Beograd, 12. maja (Tanjug). — Izvršni odbor skupščine Zveznega zavoda za socialno zavarovanje je na današnji seji razpravljalo o uspehih priprav na volitve organov samoupravljanja v službi socialnega zavarovanja, ki bodo od 1. do 15. junija letos. Na seji so razpravljali o možnostih, da bi sklenili pogodbe o socialnem zavarovanju z ljudmi, ki niso v delovnem odnosu, kot tudi o pripravah, da bi pogodbe o socialnem zavarovanju prilagodili novim zakonskim predpisom.

Seja upravnega odbora zvezne zunanjetrgovinske zbornice

Na včerajšnji seji upravnega odbora zvezne zunanjetrgovinske zbornice je generalni sekretar Ivan Barbalčić poročal o bivanju skupine naših gospodarskih predstavnikov v Južni Ameriki. Upravni odbor je sklenil razširiti trgovinsko omrežje zbornice v Čilu, Peruju, Mehiki in Venezueli ter imenovati svojega stalnega delegata v Sao Paulo. Doslej je imela zbornica delegate v Montevideu, Santiagu de Chile in Mexiku. Da bi poživili menjavo z deželami Južne Amerike, je upravni odbor zbornice sklenil ukreniti vse potrebno, da bosta brazilsko-jugoslovanska in argentinsko-jugoslovanska mešana zbornica povečali menjavo. Upravni odbor je tudi sklenil, da bo letna skupščina zbornice v začetku junija v Beogradu.

OD 18. DO 21. MAJA BO DRUGI KONGRES PRAVNIKOV JUGOSLAVIJE

IZKUŠNJE IZ PRAKSE v uveljavljanju novega gospodarskega in družbenega sistema bodo gradivo, o katerem bodo med drugim razpravljali na kongresu

Zagreb, 12. maja. — V Zagrebu bo od 18. do 21. maja drugi kongres pravnikov Jugoslavije, na katerem bo podanih 26 referatov in koreferatov o raznih gospodarskih, družbenih in političnih vprašanjih. Na kongresu bo sodelovalo okrog tisoč pravnikov iz vseh republik. Svečana otvoritev kongresa bo 18. maja dopoldne v Domu JLA.

Kongres bo razpravljalo o organizaciji in položaju gospodarskih podjetij, pravnem režimu sredstev za proizvodnjo v družbeni lasti, načelih kazenske politike, mladoletnikov v našem pravu, delu uprave z vidika zakonitosti in zaštite pravic državljanov, ustanov in organizacij, pravnih vprašanjih družbenega upravljanja v družbenih in javnih službah ter uporabi mednarodnega prava v notranjem pravu Jugoslavije.

Prvi kongres je bil oktobra 1954 ter je obravnaval tiste probleme družbenega in političnega življenja, ki so prevladovali v izgradnji socialističnih družbenih odnosov tiste dobe, posebno pozornost pa je posvetil vprašanju zakonitosti sploh. Drugi kongres poteka v drugačnih razmerah. Kot je znano, je bila v januarju 1953 uveljavljena ustavna reforma in vzpostavljeno je bilo stanje, na podlagi katerega nastajajo globoke spremembe v našem družbenem in političnem sistemu. Začel se je proces upostavljanja delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah in družbenega upravljanja v delovnih službah in ustanovah. Delo Zvezne ljudske skupščine tretjega sklicanja je bilo v glavnem posvečeno sestavi zakonov in predpisov, ki naj bi ta, novi gospodarski in družbeni sistem uveljavili v živ-

V novi dvorani Ljubljanskega festivala v Akademskem kolegiju se je sinoči 60 strojepisnih strojev zbralo na strojepisnem tekmovanju, ki ga je pod tehničnim vodstvom Administrativne šole v Ljubljani priredila tovarna pisalnih strojev »TOPS«. Vse nastopajoče so bile po svoji strokovni izobrazbi razporejene v 4 jakostne razrede

Lani zima - letos poletje

Dobro nam je še ostal v spominu lanski maj, ko je nenadni sneg povzročil prave katastrofe. Pravkar ozelenelo drevje se je lomilo pod težo mokrega snega, sadna letina je bila uničena — kar žal občutimo še sedaj — skratka, škoda je bila nepopisljiva. No, letošnje majsko vreme daje upati, da lanski majski sneg ne bo doživel reprize. Spomladansko vreme se je sprevrlo že v pravo poletno vročino in bregovi rek in potokov so letos nenavadno kmalu oživel. Zgoče sonce je prekatere že prisililo, da so se ohladili v mrzlih valovih. Gornja slika nas spominja na lanski sneg sredi maja, spodnji motiv pa smo včeraj napravili na bregu Save pri Ježici

Zdej dela na avtomobilski cesti »Bratstvo in enotnost« 10.800 mladincev in mladnic. Njih roke so se že utrdile, prvi žulji splahnili. Lopata in kramp sta zdej lažja, delo prijetnejše

POSVETOVANJE V SEKRETARIATU ZA PRAVOSODNE POSLE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Največ drobnih kaznivih dejanj

Načelo individualizacije — temelj naše kazenske politike

Beograd, 12. maja (Tanjug). Na posvetovanju državnih sekretarjev za pravosodno upravo, predsednikov vrhovnih sodišč in republičkih javnih tožilstev, ki je bilo 8., 9. in 10. maja v sekretariatu za pravosodne posle ZIS, so obravnavali nekatera vprašanja predhodnega postopka in kazenske politike v zvezi s programom in kaznovanjem storilcev kaznivih dejanj.

Ko so obravnavali vprašanje predhodnega postopka in praksi sodišč, tožilstev in organov za notranje zadeve, so ugotovili, da se je po uveljavljanju zakona o kazenskem postopku stanje zlasti glede zakonitosti znatno zboljšalo.

Vlogo Ljudske milice v predhodnem postopku so ocenili zelo pozitivno, zlasti v zvezi s prijavi in njihovim prehodnim preverjanjem. Kar se tiče strokovnega šolanja preiskovalnih sodnikov, je bilo na posvetovanju izraženo mnenje, da bi bilo treba v prihodnje izkoristiti možnosti za izpopolnitev, ki jih nudijo univerzitetne in druge znanstvene ustanove. Glede sestave kri-

minalnosti so poudarili, da je največ drobnih kaznivih dejanj, za katera so sodišča v dosedanjih praksi izrekala v glavnem denarne globe in krajše zaporne kazni.

Na posvetovanju so zlasti poudarili, da je pereče vprašanje izenačenje progona in kaznovanja storilcev kaznivih dejanj, da pa je pri tem treba upoštevati načelo individualizacije kot temelj naše kazenske politike. Izraženo je bilo mnenje, da bo moč izenačenje najbolje doseči s trajnim in znanstvenim analiziranjem stanja kriminalnosti in kazenske politike.

V razpravi o kazenski politiki so udeleženci posvetovanja poudarili, da je javno tožilstvo posvetilo večjo pozornost preverjanju prijav, kar je vplivalo na zmanjšanje števila obtožbenih. Na drugi strani so opozarjali na dolžnost vseh pravosodnih organov, da še bolj vestno obravnavajo osnovne pravice državljanov in ostreje kaznujejo kaznivaj dejanja, s katerimi se ogroža njihovo življenje ali čast, kakor tudi dejanja, naperjena proti družbeni imovini.

Še več takih pobud!

Za osebje v trgovini prireja Trgovinska zbornica za LRS krožne seminarje o tehniki trgovanja in kulturni postrežbi

O odnosih trgovskega osebja do potrošnikov, o kulturni postrežbi, o higieni v trgovini in varstvu blaga pred okvare smo zadnja leta že mnogo razpravljali. Ne moremo reči, da nismo na tem področju napredovali, vendar imamo še vedno dovolj primerov nevljudnosti, brezbrčnosti in drugih slabosti. Zlasti ob času navala kupcev se dogaja, da se prodajalec ali prodajalka skuša potrošnika čimprej odkriti, če se takoj ne odloči prav za tisto, kar mu pokaže, češ »druga nimamo«, ali pa stereotipno hvali blago kot najboljšo, če pa pobiže vpraša po kvaliteti, ti ne ve ničesar povedati, ker blaga ne pozna in tudi ne ve svetovati, kako je treba ravnati z njim, kako se uporabiti itd. V drugo skrajnost pa grede tam, kjer skušajo s pretirano vjudnostjo in gostobesnim besedičenjem kupcu oesediti blago, samo da ga prodajo, pa četudi potrošnik ne bi dobil tistega, kar si želi in se bo v prihodnje taki trgovini izognil. V takem primeru napadno razumejo kulturno postrežbo.

V čem pa je potem bistvo kulturne postrežbe? Kratko povedano, način postrežbe mora izvirati iz zavesti, da mora biti trgovina, predvsem pa socialistična trgovina v službi potrošnika, da mora vladati med trgovino in potrošnikom odnos zaupanja, ki pa se doseže le, če zna prodajno osebje kupcu pravilno svetovati, mu pomagati pri izbiri in mu pravilno dati vsa potrebna

pojasnila z namenom, zadovoljiti ga in pridobiti za stalnega odjemalca. Imamo primere trgovin, katerih lokacija ni ravno najboljša, ki pa so navzlic temu vselej polne kupcev. Zakaj? Zato, ker si je taka trgovina znala pod dobrim in stalnim nadzorom poslovođe in s solidnimi cenami pridobiti zaupanje potrošnikov, ker skuša že pri nabavi blaga in pozneje pri prodaji najbolje ustreči željam kupcev in zna tudi pri navali držati postrežbo na dostojni kulturni ravni. Uspehi takih trgovin nam hkrati potrjujejo, da ne držijo pogosti izgovor, češ ob navali kupcev ni možna kulturna postrežba.

Da bi naši kolektivi naših trgovin bolje seznanili z aktualnimi vprašanji sodobne tehnike prodaje, notranje ureditve prodajaln in ureditve izločb, obveščanja s potrošniki in pravilne postrežbe in bi hkrati spoznali problematiko prodaje predpakiranega blaga ter potrebo dobrega poznavanja blaga, je Trgovinska zbornica za Slovenijo v dogovoru s odborom za napredek trgovanja uvedla tako imenovane »krožne seminarje« za izpopolnjevanje znanja trgovskega osebja. Te seminarje je začela prirediti v različnih krajih Slovenije v sponozumu s okrajnimi trgovinskimi zbornicami. Doslej je priredila že 15 takih seminarjev, tako v Novem mestu, Kranju (trikrat), na Jesenicah, v Crnomlju, Skofji Loki, Ma-

riboru (trikrat), Ptuju (dvakrat), Murski Soboti, Zireh in Radovljici. Na velik odziv je naletela zlasti tema »V službi potrošnika«. Nekaj seminarjev je bilo tudi o temi »Higiena v trgovini«, pripravljeni pa sta tudi temi »Zakoni oblačila in moda« in »Tkanine iz sintetičnih vlaken, njih spoznavanje in uporaba«. Po referatu, dokumentiranem s primernim filmom ali diapozitivom, se vselej razvija tudi diskusija o splošnih ali lokalnih problemih.

Pot, ki jo je ubrala Trgovinska zbornica za Slovenijo, da bi pripomogla k dvigu kulturne postrežbe, se nam zdi zelo posrečena. Menimo pa, da bi bilo več takih seminarjev potrebnih tudi v Ljubljani. Razen tega bi morali tudi poslovođe in direktorji pokazati več zanimanja za take seminarje in se jih udeleževati, ne pa samo pošiljati v seminar svoje osebje, saj je prav od poslovođil in direktorjev odvisno, kakšen je odnos do potrošnikov v trgovini. Koristna pa bi bila tudi udeležba komercialnega osebja industrijskih podjetij, ki jim ne more biti vseeno, kaj doživlja njihovo blago na poti do potrošnika. Na drugi strani pa bi kazalo pridobiti za sodelovanje tudi predstavnike potrošnikov, ostroma potrošniški svetov, kajti niso brez osnove tudi pričebe udeležencev seminarjev, da bi morali imeti tudi potrošniški kulturni odnos do prodajnega osebja.

Pomladanska setev v žitrodnih krajih Vojvodine in Slavonije je že zaključena, posaditi morajo le še okrog 10% koruze. V Vojvodini in Slavoniji morajo zasejati samo še področja, ki so bila poplavljeni ali preveč razmočena. Tudi v nežitrodnih krajih setev lepo napreduje. Po podatkih sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo ZIS bo pomladanska setev do kopca tega tedna v glavnem zaključena v vsej državi.

Mednarodna konferenca predstavnikov železniških uprav Avstrije, Madžarske, ČSR in Jugoslavije bo od 20. do 23. maja v Beogradu in bodo na njej razpravljali o ponovni ustanovitvi tarifne zveze za prevoz blaga med Jugoslavijo in ČSR. V Beogradu so bili včeraj prvi zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali splošne smernice stanovajske izgradnje na ožjem območju mesta. Te smernice slonijo na načelih nove

uredbe o posebnih pogojih stanovanjske izgradnje in družbeni kontroli.

Jugoslovanski izvoz je v prvih treh mesecih tega leta dosegal vrednost skoraj 29 milijard dinarjev, to je za tri milijarde dinarjev več kot v istem obdobju lanskega leta. Vendar je vrednost tega izvoza za tri milijarde dinarjev manjša od predvidenega, kar je v dobrih meri posledica recesije v ZDA in skoraj vseh zahodnoevropskih deželah. Letošnji uvoz pa je presegel vrednost 49 milijard dinarjev ter se je v primerjavi s prvim trimesečjem lanskega leta povečal za skoraj devet milijard dinarjev.

Graditelje na avtomobilski cesti je v zadnjih dneh obiskalo več kulturno-umetniških skupin, kot Kulturno-umetniško društvo slepih iz Ljubljane, ki je nastopilo v izbranim programu, KUD »Svoboda« z Jelenic itd. Graditelje bodo med drugim 19. maja obiskali tudi člani Radia Novi Sad.

V Domu Maksa Perca v Ljubljani se je včeraj dopoldne začelo drugo pomladno srečanje študentov psihologov jugoslovanskih univerz. Ob tem srečanju, ki bo trajalo 3 dni, se bodo zbrani pogovorili predvsem o problemih industrijske psihologije pri nas.

Generalni direktor IMI (Instituto Mobiliare Italiano) dr. Silvio Borri je prispel v Beograd na obisk Jugoslovanski investicijski banki.

Patriarh Srbske pravoslavne cerkve Vikentije je sprejel povabilo patriarha Romunske pravoslavne cerkve, naj oktobra letos obišče Romunijo.

ČEPRAV NEZAPOSLENOST V ZDA NI SE BOLJ NARASTLA

Zahod in Arabci

Nejasne perspektive gospodarstva, ki se je ustavilo »na robu krize«

Vrste brezposelnih pred uradom za delo v Detroitu

Na Zahodu oživlja prizadevanje, da bi znova iz temeljev proučili politiko nasproti Arabcem. Ameriško zunanje ministrstvo na primer izraža željo, da bi normaliziralo stike s Kairo in Damaskom, posamezni ameriški časniki pa se zavzemajo za tesnejše stike z neodvisnimi deželami v Afriki in Aziji nasploh. V zvezi z bolj realnimi stiki z ZAR navaja »New York Times« tudi spoznanje o oškodovanih delničarjih bivše Šueške družbe in poudarja, da bo s tem »odstranjena največja ovira na poti k obnovi normalnih stikov med ZAR in zahodnim svetom.«

Kairski list »Roz el Jusuf« pa poudarja, da mora priti do zblizanja med Zahodom in Arabci, združenimi v novi republiki, tako, da bi skrajša uredila manj pomembna vprašanja, izmed katerih so mnoga še v zvezi s šueško krizo. Med njimi je tudi delokiranje egiptovskega imetja v ZDA in Veliki Britaniji. Posledica tega bi bilo tudi normalno nadaljevanje trgovine s tema deželama, ki je prenehala pred dvema letoma.

Vsemu temu je treba dodati še čedalje jasnejše spoznanje dosežanih napak Zahoda nasproti Arabcem. Publicist Sulzberger pravi o tem: »ZDA se vse preveč zanašajo na tiste arabske državnike, ki predstavljajo prej minulo kot pa prihodnost.« Opozarja tudi na škodo, ki je bila prizadejana ameriškega ugledu sprčo povezovanja z reakcionarnimi fevdalnimi skupinami arabskih politikov in istočasnega nasprotovanja naraščajočemu arabskemu preporodu in boju za dejansko neodvisnost.

Ni dvoma, da so si posamezne zahodne dežele v svoji politiki na Bliznjem vzhodu prizadevale, da bi se nič ne spremenilo, da bi ostalo vse tako, kakor je bilo dolga leta. Misli se, da si bodo tako najlaže in najbolje zagotovile odkrito ali prikrito kolonialno gospodarstvo v odnotnih deželah. Dogodki in spremembe, ki so nastale v zadnjih osmih letih v Siriji in Egiptu, pa so pokopali te nade in prav zato se je Zahod naposedel znašel v položaju, da je začel njegov ugled v tem delu sveta padati.

Njegova politika se je v zadnjih dveh letih naslanjala tudi na silo in obnovo starega gospodarstva prek tako imenovane skupne politike ZDA, Velike Britanije in Francije v tem delu sveta. Zato je tudi začela v hudo zagato, iz katere skuša zdaj čimprej najti izhod. Sedanje spoznanje, da je treba takšno politiko opustiti, zbuja upanje, da so odgovorni državniki na Zahodu naposedel vendarle spoznali, da so nastale na arabskem Bliznjem vzhodu temeljite spremembe. Na tem področju je nastalo več suverenih in neodvisnih držav, ki so enkrat za vselej sklenile živeti po svoje in v enakopravnih stikih z drugimi deželami.

Z. Pečar

New York, 12. maja (Tanjug). Gospodarska recesija prizadeva vladi, strokovnjakom in poslovnim krogom še zmeraj resne skrbi, čeprav se je javnost v zadnjem času nekoliko pomirila, ker ni več senzacionalnih vesti o naraščanju števila brezposelnih. Skrbi so še zmerom velike zato, ker kaže, da sedanega gospodarskega zastoja še ne bo tako kmalu konec. Ob podpori kongresnega vodstva obeh strank vlada meni, da je sedanja depresija dosegla približno že najnižjo stopnjo in pričakuje, da se bo položaj v doglednem času zboljšal. Vodstvo sindikalne konfederacije AFL-CIO pa napoveduje, da bo v juniju število brezposelnih naraslo na 6 milijonov in da bo znašala zguba v narodnem dohodku 25 milijard. O gospodarstvu pravi, da se je ustavilo »na robu krize«. Zlo perspektivo je povečala še anketa, ki jo je organizirala neka zasebna organizacija med 25.000 tipičnimi družinami. Iz zbranih podatkov je zaključila, da je letos pričakovati zmanjšanje prodaje gospodinjstvu namenjenih električnih strojev za 20%, avtomobilov pa za 30.

Vlada in kongresni prvaki so ostali malone osamljeni vpricho splošne zahteve, da gospodar-

skega razvoja ne bi smeli več prepuščati naključju in da so potrebni odločni ukrepi. Pri tem misli javnost na splošno znižanje davkov in na posebne olajšave za ugodnejšo prodajo avtomobilov. Zagovorniki teh ukrepov dokazujejo njihovo korist s preprostim računom. Letos bo dobila država spricho recesije že tako najmanj za poldrugo milijardo dolarjev manj davkov. Razen tega pa bi se njeni dohodki znižali še za 3 milijarde avtomatično zaradi ukinitve taks, uvedenih med korejsko vojno, če bo kongres privolil v predlog, ki mu ga je stavila vlada. Po mnenju javnosti se poslednje ne bo zgodilo, ker bi moral kongres že iz političnih razlogov hkrati dovoliti tudi ustrezno znižanje davkov družinam z majhnimi in srednjimi dohodki. Po mnenju strokovnjakov pa se bodo vodilni politiki nazadnje le odločili tudi za to znižanje.

Vodja sindikata avtomobilskih delavcev Walter Reuther je znova zbudil pozornost javnosti s predlogom, naj delniške družbe z znižanjem cen, država pa z odpravo določenih taks omogočijo prodajo 800.000 avtomobilov, kolikor jih je ostalo iz lanske proizvodnje. Tako bi proizvodnja v avtomobilski industriji

ostala na sedanji ravni. Od tega pa je odvisna zaposlitev 10 milijonov delavcev v drugih pomožnih panogah. V tako neugodnem položaju, ko je samo v avtomobilski industriji pol milijona ljudi brez dela, se bo moč izogniti stavki, če bodo delniške družbe hkrati sprejele tudi zahteve sindikatov po zvišanju mezd. Ker pa delniške družbe odklanjajo tudi novo kolektivno pogodbo, ki poteče ta mesec, so sindikati že zahtevali državno arbitražo.

Istiklal utrjuje

svoyo oblast v Maroku in zveze s Tunizijo in Alžirijo v okviru Magreb

Rabat, 12. maja (Reuter). — Novo maroško vlado je sestavljal generalni sekretar Istiklala Ahmed Balafrej, ki je v njej hkrati tudi zunanji minister. Podpredsednik vlade je Abderabim Bua-bib, notranji minister Messau Ciger in obrambni minister Mohamed Lijadzi. Razen dveh neodvisnih politikov pripadajo vsi ostali člani vlade Istiklalu.

S sestavo nove vlade se je zaključila politična kriza v Maroku, ki se je bila začela gredi prejšnjega meseca, ko so ministri Istiklala kolektivno odstopili zaradi spora z bivšim ministrskim predsednikom Si Bekajem o splošnih smereh maroške zunanje in notranje politike. Zdej je po mnenju tukajšnjih krogov politični položaj v Maroku razčiščen. Predvsem gre za nadaljnjo utrditev vpliva Istiklala, ki zahteva popolno neodvisnost Maroka, umik francoskih čet in federalno zvezo s Tunizijo in Alžirijo. Ena osrednjih nalog maroške zunanje politike bo podpora alžirskemu osvobodilnemu gibanju. Razen tega so

posvetovanja o sestavi vlade, tretje zapovrstjo, odkar je postal Maroko spomladaj leta 1956. neodvisen, prispevala k ublažitvi dosedanjega spora med kraljem in ustavodajno zbornico v zvezi s prvo maroško ustavo. Po poročilih iz Rabata se bo morala zbornica v kratkem izreči o osnutku ustave, po kateri naj bi Maroko postal ustavna monarhija.

Okviri sodelovanja

med vladama in partijama Madžarske in Poljske

Budimpešta, 12. maja (Tanjug). Danes popoldne je bilo objavljeno skupno poročilo o razgovorih med madžarsko in poljsko partijsko-državno delegacijo, ki je pravkar zaključila večdnevni obisk na Madžarskem. Poročilo pravi, da je prišlo do izraza popolno soglasje o vseh vprašanih, o katerih je bilo govora.

Kar zadeva mednarodne odnose, so znova poudarili načela mirne koeksistence kot podlago zunanje politike obeh dežel in v skladu s tem njuna prizadevanja, da bi ublažili mednarodno napetost in odpravili škodljive pojave hladne vojne. Obe vladi podpirata sovjetske pobude in podudarjata, da bi privolitev v predlogo SZ o konferenci na najvišji ravni omogočila popuščanje napetosti in mednarodno sodelovanje. Posebej pa opozarjata na nevarnost, ki jo pomeni jedrska oborožitev Zahodne Nemčije, spricho katere sta ogrožena var-

nost in mir v vsej Evropi. Prav tako podpirata pobude o razpustu vojaških blokov, ki naj bi jih zamenjal sistem kolektivne varnosti.

Nadalje sta delegaciji ugotovili, da sta marksizem-leninizem in gradnja socializma v obeh deželah temelj sodelovanja obeh partij. Izrazili sta željo po nadaljnjem poglobljanju medsebojnega sodelovanja v smislu novevbrske resolucije 12 komunističnih in delavskih partij ter manifesta miru.

Posebno poglavje poročila je posvečeno gospodarskim stikom. Dopolnili naj bi sedanjo trgovinjsko menjava blaga ter sklenili okvirni sporazum o menjavi dobrin za obdobje 1961-1967. Napovedani so tudi stalni mešani odbori, ki naj bi usmerjali sodelovanje obeh dežel na ekonomskem, znanstvenem in tehničnem področju.

PRED VOLITVAMI NA PORTUGALSLEM

POZABLJENA DEŽELA

V Evropi najbrž nobena dežela ni ostala tako dolgo in tako docela zunaj velikih dogodkov, ki so v zadnjih desetletjih pretresala stari kontinent kakor Portugalska. Ločena od celine, na kateri je bila nekoč zelo močna, spricho izolacijske politike dr. Oliviera Salazarja, je Portugalska že celih 25 let, odkar sedi ta mož v naslonjaču »absolutnega predsednika vlade«, izven območja zanimanja svetovne javnosti.

Od Salazarjevega puča leta 1933 so na Portugalskem odlagali uvedbo tako imenovanega korporacijskega sistema, ki ga je obljubil Salazar, še preden je prišel na krmilo. Tega zavlačevanja je bilo konec šele pred dvema letoma. Ko so leta 1956 uveljavili zakon o korporacijah in ko bi bilo treba te ustanoviti, se je pokazalo, da se portugalska verzija korporativizma ni dosti odmaknila od Mussolinijeve. Korporacije, sestavljene iz »predstavnikov raznih poklicev, delodajalcev in delavcev«, naj bi skrbele, da ne bi prišlo do zlorab državne oblasti. Toda doslej še ni bilo videti, da bi moge

vplivati na to zunaj okvira, ki je ustrezal vladi.

Salazar je svoj čas takole opredelil svoj režim: »Naša vlada ni vlada ljudskih množic. Naša vlada ni pod vplivom ljudskih množic in tudi ne pod njihovo kontrolo... Če bi dopustil, da bi odločalo o državnih poslih, bi utegnilo mojemu dobremu ljudstvu priti na misel, da »nastopi jutri proti meni.«

NEIZPOLNJENE OBLJUBE

Salazarjev režim je dolgo naslanjal svojo oblast na obljube, da bo po varni poti »spravil Portugalsko iz gospodarske zaostalosti. To geslo je bilo zelo privlačno za portugalske množice, ki žive v veliki revščini. Toda Salazar svojih obljub ni izpolnil. Zato je njegova vladavina v množični izgubila še tisto malo priljubljenosti, kolikor je je uživala prva leta. K temu je pripomogla tudi okoliščina, da je bila portugalska industrija šele v povojih in da je ne le delavski razred zelo maloštevilen, marveč tudi industrijska buržoazija ni pomembna družbena sila.

A ČASI SE LE SPREMINJAJO

Nekatera dejstva pa pričajo, da so se začela vzlic avtoritativnemu Salazarjevemu režimu tudi na Portugalskem družbena gibanja. Skrajša se je čutil Salazarjev režim dokaj varnega, ker ni zadeval na organizirano opozicijo in mu ni bilo treba lomiti tradicij. Salazarjeva diktatura se je, čeprav je sila zastarela, razvijala malone 25 let brez večjih pretresov. Volitve, ki naj bi imele nekakšno večstransko podobo, so v resnici potekle tako,

da so opozicijski kandidati pod pritiskom policije umaknili svoje kandidature, še preden so volivci šli na volišča.

Nekaj podobnega naj bi se zgodilo zdaj pred novimi predsedniškimi volitvami, ki jih je razpisala vlada za 8. junija. Kazalo je, da bodo potekle v tradicionalnem portugalskem vzdušju samo z enim kandidatom. Profikandidati so namreč že v začetku predvolilne kampanje odstopili, ker niso smeli prirajati volilnih zborovanj, izdajati razglasov itd.

DVA OPOZICIJSKA KANDIDATA

Zadnje dni pa se pojavljajo vesti, da so bile protikandidature potrjene in portugalski časniki so objavili volilne razglase opozicijskih kandidatov Umberta Delgrada in dr. Arlinda Visenta.

Oba napovedujeta boj proti politični samovolji, za svobodo misli in izražanja ter terjata zaščito pred samovoljnimi aretacijami ljudi. Delgrado je celo izjavil, da bo, če bo izvoljen, zamenjal predsednika vlade Oliviera Salazarja. Visente pa se zavzema za zboljšanje življenjskega standarda »z bojem proti velikemu kapitalu in monopolu«. Vprašanje je zdaj, ali to pomeni Salazarjev umik pred čedalje hujšim odporom v deželi, ali pa samo eno izmed njegovih taktičnih potez.

Mustafa Hamdun pri Momi Markoviću in Lidiji Sentjurčevi

Beograd, 12. maja (Tanjug). — Moma Marković je danes popoldne sprejel ministra za delo in socialno politiko Severne pokrajine ZAR (Sirije) Mustafu Hamduna, ki se te dni mudi pri nas z delegacijo ZAR za socialno politiko in javna dela. V razgovoru, ki je trajal dve uri, je Moma Marković seznanil gosta z nekaterimi vprašanji delovnih odnosov, dohodkov in gospodarstvu in socialnega zavarovanja pri nas. Ministra Hamduna je danes popoldne sprejela tudi sekretarka za socialno zaščito in komunalne zadeve Lidija Sentjurc, ki je gosta seznanila z našim sistemom socialne zaščite in s komunalno politiko.

AVSTRIFA IZREDNA VROČINA

Dunaj, 12. maja (Reuter). Včeraj je temperatura na Dunaju dosegla 32,7 stopinj Celzija. Bila je najvišja v maju mesecu, kar pomenjuje vse od leta 1873. Meteorološki zavod je objavil, da je bilo včeraj na Dunaju bolj vroče kot na severno-afriški obali. Zaradi vročine je nastalo 32 prometnih nesreč in je pri tem izgubilo življenje 6 ljudi.

SPET JEDRSKA EKSPLOZIJA

Washington, 12. maja (Reuter). Komisija za atomsko energijo je objavila, da so na Bikinih preizkusili še eno ameriško atomsko bombo. O eksploziji niso objavili nobenih podrobnosti.

Zastareli volilni obeti

Po domala 90 letih bodo nemara opustili načrt o podjunske železnici

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Celovec, maja

19. maja 1920, natanko dan pred proslulim koroskim plebiscitom, je tedanji avstrijski prometni minister dr. Paul v dunajskem parlamentu izjavil: »Vlada je pripravljena v interesu prometa in ugodnejše povezave Celovca z njegovim naslednjem zgraditi ustrezno železniško zvezo z vzhodnimi kraji Koroske, kolikor bodo to dopuščale finančne možnosti. To velja seveda posebno za primer, če bo plebiscit v coni A potekel v korist Avstrije. Z gradnjo železnice proge iz Celovca preko Velikovec v Labotsko dolino bi v tem primeru lahko v najkrajšem času začeli.«

Od tega slastnega volilnega golaža bo te dni poteklo 38 let. Plebiscit v coni A se je »končal v korist Avstrije« — v kakšnih pogojih, je dovolj znano, in ta velikodušna obljuba je tudi po svoje pripomogla, da je bil rezultat takšen, kakršen je bil. O kakšni ugodni zvezi med Labotsko dolino in Celovsko kotlino pa še ni sledu.

Splošno prevladuje mnenje, da je tako imenovani Projekt koroske vzhodne železnice nastal

še po prvi svetovni vojni. Dejansko pa so prizadevanja za progo Celovec-Labot stara že 87 let. Izjava takratnega železniškega ministra Försterja iz leta 1871, da »do gradnje vzhodne železnice ne bo prišlo, dokler bo on član avstrijske vlade«, zgovorno priča, da je bil načrt že takrat pereč. Nemara takrat res še ni bilo dovolj razlogov za gradnjo te železnice. Trasa preko Prevalj in Dravograda v Labotsko dolino se je zdela primernejša, posebno še, ker so se gradnji proge prek Pliberka ali Grebinja upirali nekateri lokalni gospodarski činitelji: nekdanji vozniki-furmani. Ko se je kasneje gospodarstvo v Labotski dolini močno razvilo, je bilo Pliberčanom in Grebinjcem seveda žal.

Po plebiscitu se je zdelo, da je problem vzhodne železnice prišel v odločilno fazo. Dejstvo, da je bila po saintgermanski pogodbi železniška zveza med osrednjo Korosko in Labotsko dolino pretrgana (proga Prevalje-Dravograd-Labot je speljala na jugoslovanskem ozemlju), je bil za lokalne kroge dovoljšen argument, da so ponovno zahtevali to zvezo. Toda nastali so

spori, skozi katere kraje naj bi jo speljali.

Dva različna načrta, ki so ju interesi branili s trgovlavo vztrajnostjo, sta romala v dunajsko prometno ministrstvo. Po načrtu, za katerega se je posebej zavzemal velikovski industrijec Leitgeb (ondod je namreč imel velike gozdove), naj bi proga tekla od Celovca prek Mostiča ali Pokrč do Velikovec in od-

Pliberk

ondod prek Grebinja na Sent Pavel v Labotski dolini. Bila pa bi zelo dolga, speljati bi jo morali po težavnem terenu in treba bi bilo zgraditi most čez Dravo. Zato so že skrajša dvomili, ali bodo na Dunaju sploh kdaj resno obravnavali ta načrt, v kolikor tega ne bi seveda izsilile politične zveze kapitalista Leitgeba. Drugi načrt, za katerega so se zavzemali Pliberčani, je bil ugodnejši. Predlagali so, naj bi se »vzhodna železnica« odcepila pri Pliberku od proge proti Prevaljam, tekla preko Doba na Spodnjo ves in odondod na Labot. Edini večji objekt na tej

27 km dolgi progi bi bil 900-metrski predor pred Dobom.

Okrog teh dveh načrtov se je začela po letu 1927, ko sta bili v Pliberku in Velikovecu ustanovljeni posebni, med seboj sprti komisiji za gradnjo »vzhodne železnice«, pravcata krvava kupčija. Zdej sta deželna in zvezna vlada kazali simpatije za velikovski, potem spet za pliberški načrt, kakor je pač kazalo glede na lokalni politični položaj. Vedno pa so bili na najvišjem mestu »pripravljeni na gradnjo železnice, kolikor to dopuščajo finančne možnosti«. Seveda so na Koroskem kmalu opazili, da je bila vzhodna železnica vselej »pereča«, kadar so bile pred vrati volitve. Na predvolilnih zborovanjih so obljubljali, da bodo gradnjo takoj začeli, če se bodo volitve končale v njihovo korist. Po volitvah pa je vse spet utihnilo. Zato pravijo ljudje tej železnici »volilna železnica«.

Tudi po drugi vojni na Dunaju vedno znova zatrjujejo, da je železnica potrebna, in še zdaj so take izjave pogostne — pred občinskimi in parlamentarnimi volitvami. Sivar je napredovala le toliko, da so se odločili za načrt tako imenovane »podjunske železnice« od Pliberka do Labota.

Tudi pred letošnjimi občinskimi volitvami je bilo mnogo govora o podjunske železnici in pisali so že, da so finančna sredstva zanjo pripravljena. Ena in druga stranka (Ljudska in So-

cialistična) sta izkoriščali misel o podjunske železnici za svoje strankarske namene, čeprav je zdaj že mnogim jasno, da do gradnje najbrž sploh ne bo prišlo. Posebno odkar je prometni minister socialist inž. Waldbrunner izjavil, da bi bila podjunska železnica nerentabilna.

Pogled na zemljevid res tudi nestrokovnjaku nazorno pove, da podjunska železnica pravzaprav ni potrebna. Mnogo bolj gospodarsko bi bilo, če bi vlada bolj izkoriščala jugoslovansko zvezo preko Prevalj, Guštanja in Dravograda. Zaprek ni nobenih. Pristojbine niso večje kot na vseh drugih podobnih »zveznih« progah v Evropi. Zapreke vidijo nekateri nepopoljšljivi nacionalistični krogi zgolj le na »političnem področju«.

Tudi v Pliberku samem in v pliberški okolici se ne ogrevajo več tako zelo za železniško zvezo z Labotom. Vzrok tiči v naraščajočem avtomobilskem prometu, ki železnico počasi izpodriva. Tako se začenjajo ogrevati za to, da bi raje obnovili cesto iz Pliberka v Labot, ki je zdaj skrajno zanemarjena.

Tako bo po vsej verjetnosti razvoj sodobnega prometa spravil s sveta skoraj 90-letni železniški načrt. Koroskim politikom pa bo dana možnost, da iz »volilne železnice« napravijo volilno cesto, kolikor jim bodo volivci še hoteli nasediti.

Slavko Fras

S skupščine Združenja dvolastnikov goriškega okraja

DVOLASTNIKI ZA UREDITEV OBMEJNIH PREHODOV

Na skupščini so se z zadovoljstvom spomnili na duh vzajemnosti in medsebojno sodelovanje jugoslovanskih in italijanskih lokalnih organov pri reševanju raznih dvolastniških zadev — Pri obmejnih blokih v severnem Primorju so z gmotno pomočjo in sodelovanjem dvolastnikov uredili cvetlične grede ter opravili številna manjša vzdrževalna dela, v kratkem pa bodo za vse prehode kupili nove zastave

Nova Gorica, 12. maja — Na skupščini Združenja dvolastnikov goriškega okraja, ki je bila tu včeraj, so si delegati krajevnih podoborov izmenjali misli in predloge glede raznih vprašanj, ki zadevajo dvolastnike in režim prehodov prek meje. V razpravi so sodelovali tudi predstavniki Tajništva za notranje zadeve ter lokalnih carinskih organov, ki dejavno sodelujejo z dvolastniškim združenjem. V severnem Primorju prehaja državno mejo okoli 1900 gospodarjev ter 2200 delovne sile, ki posedujejo v Italiji nad milijon 241.000 kv. metrov zemljišč in gozdov. Kljub raznim slabostim organizacijske narave (krajevni podobori v Novi Gorici, Goriških Brdih in na Krasu se denimo zelo nereditno sestajajo, članarino pobirajo po različnih vidikih in podobno), se je Združenje dvolastnikov v zadnjih letih vendarle uveljavilo ter uspešno predstavlja svoje člane pri Tajništvu za notranje zadeve in drugih državnih organih. Sodeč po razgovoru z nekaterimi odborniki ter razpravi na skupščini pa se zdi, da združenje včasih posveča vso skrb le raznim administrativnim opravilom in posredovanjem, zanemarljivo pa politično delo z dvolastniki. Menimo, da bi moralo le-to obsegati predvsem poudarjanje

vrlin, ki naj bi jih posedovali sleherni naš dvolastnik, ko odhaja v sosednjo deželo. Mimo tega bi moralo Združenje čestiti in bolj smotno zrednjevati člane z novostmi in dopolnitvami Videmskega sporazuma, ki se tičejo dvolastnikov in režima prehodov prek meje. Teh novosti je zmeraj več, dvolastniki pa zanje ne vedo in zato večkrat pride do raznih nesporazumov in težav pri prehajanju meje.

Delegati so z velikim zadovoljstvom opozorili na duh vzajemnosti in medsebojno sodelovanje jugoslovanskih in italijanskih lokalnih organov pri obravnavanju in reševanju raznih zadev dvolastnikov, kar je občutno vplivalo na izboljšanje vzdušja ob meji. Poudarili so tudi delež Združenja pri urejanju zunanjosti obmejnih blokov. S sodelovanjem in gmotnimi prispevki dvolastnikov so zraven vseh prehodov v goriškem okraju uredili lične cvetlične grede ter opravili številna manjša vzdrževalna dela.

Gotovo zasluži največje priznanje 82 dvolastnikov iz Goriških Brd, ki so sami zbrali nad 300.000 dinarjev za ureditev novega obmejnega prehoda na Plešivem. Z otvoritvijo tega bloka so zmanjšali pot do svojih polj v Italiji od 12 na 2 km. Člani KDZ v Medani so se zdaj od-

rekli delu svojih prejemkov, da bodo lahko finančno ureditev poti od Medane do Plešivega. Tudi dvolastniki v Solkanu so ob pomoči nekaterih podjetij in občinskega ljudskega odbora razširili cesto do njihovega obmejnega prehoda.

Posredujemo naj še sklep skupščine, da bodo dvolastniki kupili nove državne zastave za vseh 32 prehodov v goriškem okraju. Zastave bodo enakih velikosti in iz boljše volnene blaga, da bodo trpežnejše. Najprej bodo z njimi opremlili večje in prometnejše bloke, pozneje pa bodo kupili zastave tudi za vse manjše prehode. M. D.

OB NENADNEM PRIMANJKOVANJU MLEKA

Mlečne težave v suhi sezoni

Kaj pravijo v Ljubljanskih mlekarnah — Slabo organizirana odkupna mreža

Zadnje dni je spet kar nenadoma pričelo primanjkovali mleka. Pred mlekarnami se čisto pojavljajo dolge vrste gospodinj, ki so jih pomanjkanje mleka in različne govornice razburile. Gruče in vrste pa navadno povečujejo še nestrpni sladkosnedeži, ki jih je zamikal mlečni sladoleđ.

Povprašali smo v ljubljanskih mlekarnah in zvedeli od sekretarja podjetja: »Ljubljanske mlekarnice si prizadevajo, da bi odpravile pomanjkanje mleka in mlečnih izdelkov, ki nastaja vsa leta ob tem času. April in začetek maja namreč vedno povzročata skrb in to ne samo kmetovalcem, ki jim v tem času za krmiljenje živine po navadi še primanjkuje suhe krme, sveže pa še ni, temveč tudi mlekarnam, ki v tem mesecu zvečine ne morejo zadostiti povpraševanju po mleku in mlečnih izdelkih. Razen tega je v zadnjem času narasla poraba mleka za približno 10.000 litrov dnevno. Ker porabijo zadnji čas kmeto-

Pripravljalni načrti za HC Hajdoše

Te dni se mudijo v Mariboru strokovnjaki, ki preverjajo načrte za novo dravsko hidrocentrale v Hajdošah. Kot je znano, je mariborska študijska skupina, ki proučuje možnost izgradnje treh novih hidrocentral na odseku Drave med Mariborom in Središčem, dalj časa pripravljala načrt za izgradnjo HC Hajdoše. Zjad je projekt v glavnem končan in ga bodo strokovnjaki elektrogospodarskih skupnosti iz vse države proučili in preizkusili na terenu. Ker projekt še ni šel skozi revizijo, o novi HC za zdaj ni moč dati podrobnih podatkov. V glavnem bo podobna svojim predhodnicam v Dravski dolini, le da bo terjala več ostalih del. Vzporedno z gradnjo novih hidrocentral na tem odseku Drave, bo namreč treba rešiti tudi problem regulacije, ki bo izrednega pomena tudi za kmetijstvo na Dravskem in Ptujškem polju.

AKTUALNOSTI

Za pravilno delitev osebnega dohodka

Nekatere gospodarske organizacije ljubljanskega okraja še vedno podpirajo dovolj učinkovito gospodarskih in družbenih organov, ki si prizadevajo utrditi čim stimulativnejšo obliko nagrajevanja dela. Celo nasprotno: v zvezi z novo delitvijo dohodka so gospodarske organizacije vse premalo razmišljale o realnih normah in akordih, ki so osnova pravičnega nagrajevanja. Namesto da bi nerealne norme in akorde v teh gospodarskih organizacijah spremenili v splošnem družbenem interesu, so ponekod hoteli norme ukiniti, pa čeprav govore podatki, da je v primerjavi z možnostmi normiranih mnogo premalo del.

Letos v januarju so najmožneje presegali norme v metalurgiji barvnih kovin, najnižje pa v elektroindustriji. Iz številnih podatkov je moč razbrati, da letos gospodarske organizacije ljubljanskega okraja v povprečju močneje presegajo norme kakor v preteklih letih. To povečuje ne govori, da se je povečala tudi produktivnost dela, hkrati pa, da so v nekaterih podjetjih norme nepravilno postavljene.

O NORMAH NAJ RAZPRAVLJA CELOTEN KOLEKTIV

Podatki, ki jih tu naštevamo, imajo namen podkrepiti trditve, da je v nekaterih podjetjih potrebne norme čimprej spremeniti in tako preprečiti nesorazmeren odtok dela osebnega dohodka, ki je last celotnega kolektiva v tiste obrate odzema na tista delovna mesta v gospodarski organizaciji, za katero so, na škodo vseh drugih članov kolektiva, določene nerealne norme. Spremenjene in izboljšane, realneje določene norme naj bi preprečevale nesorazmeren odtok dela osebnega dohodka tudi med posameznimi gospodarskimi panogami. Pri spreminjanju norm in akordov pa mora z vso resnostjo sodelovati celoten delovni kolektiv tiste gospodarske organizacije, ki bo norme spreminjala.

Organi delavskega upravljanja in politične organizacije ljubljanskega okraja že analizirajo vzroke nesorazmernih prekoračenj norm. Tako je tudi Okrajni sindikalni svet Ljubljana sprejel na svojem štednjem plenumu nekatera stališča s tem v zvezi, ki bi jim kazalo zaradi teženosti prisluhniti tudi v drugih okrajih.

ORGANI DELAVSKEGA UPRAVLJANJA IN OSNOVNE SINDIKALNE ORGANIZACIJE NAJ SI V PRIHODNJE PRIZADEVAJO, DA BO ČIMVEČ DEL V PODJETJIH NORMIRAN IN AKORDIRAN. DELAVSKI SVETI NAJ SE ODLOČAJO ZA INDIVIDUALNE NORME, LE IZJEMOMA ZA SKUPINSKE.

Pravilniki o normah naj zagotovijo, da se bodo norme lahko spreminjale v skladu z ustreznimi zakonskimi določili.

Norme naj spremenijo le v vseh tistih gospodarskih organizacijah, kjer presegajo norme nesorazmerno zaradi njihove nerealnosti. Sindikalne podružnice in delavski sveti naj utemeljene in konkretne predloge glede spreminjanja norm obravnavajo na sestankih celotnega kolektiva.

Osnovne sindikalne organizacije naj ostro nastopijo proti takim pravilnikom o normah, ki določajo realnost norm z gornjo mero dopustnosti dosežanja norm. Hkrati naj sindikalne organizacije preprečijo vsakršno uklinjanje norm brez upravičenega razloga.

V POVPREČJIH PRESEGANJA — PREVELIKE RAZLIKE

Na zadnji seji plenuma Okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana so se v razpravi dotaknili tudi številni, ki pripovedujejo, ali so norme in akordi realni ali ne. Lani so gospodarske organizacije na območju ljubljanskega okraja presegale v povprečju norme za 15,4%. Preseganje po posameznih strokih z izjemo barvne metalurgije, ki so v njej presegali norme za 40%, je bilo med 11,2% do 24,1%. Nad okrajnim povprečjem preseganja norm so: barvna metalurgija (40%), lesna industrija (24,1%), industrija gradbenega materiala (21,5%), kovinska industrija (17,4%) in predelava nekovinskih rudnin (15,6%).

Pod tem povprečjem pa so proizvajalci in predelava premoga (10,7%), proizvodnja električne energije (13,5%), elektroindustrija (13,3%), kemična industrija (14,4%), tekstilna (11,4%) in še nekatere druge.

Od vsepo vsod

Sto let pohorske pesmi

Mariborski novinarji in kulturni delavci se pripravljajo na proslavo stoletnice smrti poveljnika ljudskega pesnika Jurija Vodovnika. Pred tremi leti so mu v rojstni vasi na Skomarju odkrili lep granitni spomenik. V tem času je znani raziskovalec Pohorja dr. Fran Mišič zbral pesmi pohorskega pevca in pripravil zbirko knjigo, ki bo poleg pesmi zajela tudi vrsto sestavkov iz kulturnozgodovinskega in gospodarskega življenja na Pohorju. Knjigo bo izdalo Novinarsko društvo v Mariboru. Jeseni bo na Skomarju proslava, pred njo pa več prireditev, ki jih bodo izvedla kulturnoizolacijska društva pod geslom »Sto let pohorske pesmi«. Z Jurijem Vodovnikom se namreč začne na Pohorju prvo pesniško izpovedovanje v slovenskem jeziku. Zbrane pesmi, od katerih so mnoge ponarodele, bodo po sto letih prvokrat zbrane v knjigi in četepe zabavi. Z Vodovnikovo pesniško zbirko je dr. Fran Mišič, ki je napisal o Pohorju že več knjig, opravil svoje najpomembnejše življenjsko delo.

Praznik na klasični gimnaziji v Mariboru

Pionirski odred »ivo Glinšek« in osnovna organizacija Ljudske mladine na Klasični gimnaziji v Mariboru sta imela v soboto dopoldne v Unionski dvorani akademijo, na kateri sta prejele tudi prapora. Prapor pionirskega odreda je razvil zastopnik To-

Avtomati

Omarica iz pločevine, v njej mehanizem in — recimo — kartončki, ki posredujejo oznako vaše težje. To je avtomat, ki ga najbolj poznamo. Stoji navadno na železniški postaji. Njegova posebna oznaka je tale: stopiš na gibljivo ploščo, vržeš v posebno odprtino kovance in čakajo. Kovance naredi — cvenk — omarica zadržda — brrr — kartončka od nikoder. Dobil si figo. Pardon, še te ne. Dobil nisi ničesar, nisi polnila, da v avtomatu na primer ni več kartončkov, ali da je mehanizem pokvarjen. O izgubljenih petih dinarjih ne govorimo. Ni vredno.

Razen avtomatske tehte smeš smeti v isto vrsto še avtomat za izbrizgavanje kolonjske vode. Vržeš kovanec — cvenk — pritaneš na gumb in čakajo. Disača voda od nikoder. Dobil si figo. Pardon, še te ne. Samo pojasnilo, da obratuje avtomat v kolonjski teži in tega združenja. Ni dvoma, da je tako obratovanje zelo uspešno za lastnike avtomatov.

Dругih avtomatov ne poznamo.

Ni bilo kovanec primerne vrednosti. Zato tudi ni bilo avtomatov. Zdad jih lahko imeli. Seve boljše, ne talih, kot so tehnične, ki so v obeh državljanih že zdavnaj izgubili kredit. V tem primeru raje ničesar. Človek na potovanju ali pa tudi mešan v nedeljo in ob praznikih bi potreboval avtomate. Posebna omarica z mehanizmom je tako rekoč trgovina v malem, ki deluje na principu samopostrežbe in non-stop. Kaj vse je mogoče kupovati v takih omaricah. Na primer: milo, cigarete, razglednice, znamke, bonbone, britvice, kolonialno blago, drobno galanterijo, kozmetiko itd. Po svetu, kjer je gneča pred blaginjami za športne in druge predmete, prodajajo avtomati tudi vstopnice. Nič ni prepria in jezje, kajti avtomat ne odgovarja, kadar je prazen. Vrača pa denar.

Alli smo pri nas zdenar, ko imamo kovanec za višje vrednosti, pričakovati, da bomo dobili več avtomatov? Prav bi bilo, ko bi se tudi v tem pogledu približali trgovsko razvitim dežellam. —dv

varne dušika Ruše in poudaril povezanost njihovega kolektiva s šolo ter objubil pomoč tudi v prihodnje. Prapor mladinske organizacije je razvil zastopnik Okrajnega odbora Zveze borcev Maribor in z vpodročilnimi besedami opozoril mladince na mlade revolucionarne vzornike iz Maribora.

Iz Maribora — v nekaj vrstah

NEBOTIČNIK, kot pravijo novi, desetnadstropni stolpnici, je v surovem stanju dograjen. Novo poslopje, ki je doslej najvišje v mestu, stoji na vogalu ulice Kneza Koclja. Gradili so ga v zimskih mesecih, pred Prvim majem pa je na njem sidarska smrečica naznanila zaključek gradnje.

VELIK MOST je za avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb hodo v treh mesecih zgradili mladinci »Metalne«. V ta namen so sestavili posebno mladinsko brigado. Novi most bo dolg 330 metrov in bo tehtal 800 ton. S tem mostom se bo mladina »Metalne« na svoj način pridružila graditeljem avto ceste.

LIMBUŠKO CESTO bo letos mestno komunalno podjetje ponovno urejalo. Asfaltilirali bodo 1300 metrov cestišča, za kar bodo porabili okrog 10 milijonov dinarjev.

FOTOAMATERJI in člani Fotokinoamaterskega kluba so pripravili v prostorih Umetnostne galerije svojo razstavo. V splošnem delu galerije razstavlja 26 abstraktnih slik slikar Jože Horvat.

Razstava mladih zbiralec znanj

V nedeljo zjutraj je bilo v študentski Mestni knjižnici v Mariboru pretežno, toliko ljudi je privabila razstava mladih zbiralec znanj. Nekaj mladincev in pionirjev iz mariborskega in murakosobškega okraja je razstavilo velike in krasne zbirke znanj. Mimo teh so bile razstavljene še druge znamke. Navdušeni zbiralec znanj so si zapisovali posamezne primerke, ki bi jih radi kupili za svojo zbirko. Pozornost večine obiskovalcev so pritegnile tudi slike, ki so jih narisali učenci raznih šol pod geslom: »Kako si zamišljam otroško znamko«. Zamsli risarjev poudarjajo realno življenje in naše razmere.

Za 40. obletnico prve jugoslovanske znamke je bil v nedeljo v Mariboru tudi zbor filatelistov iz Pomurja in Podravja. Med drugim so razpravljali o tem, kako razširiti med ljudmi, posebno med mladimi, zanimanje za zbiranje znanj.

Ali ne bi kazalo uvesti dežurne službe v Avtoservisu na Jesenicah

Jesenice so prvo obmejno mesto z avtoservisno službo. V njej pa žal ne delajo ves dan, marveč samo od 8. do 14. ure. Številni vozniki, ki se v popoldanskih ali večernih urah vračajo v Avstrijo ali Italijo ali pa se vozijo skozi Jesenice, zaman iščejo pomoči v avtoservisni delavnici. Še vedno pa je potrebna ob nedeljah in praznikih, ko se pelje skozi Jesenice precej izletnikov. V teh dneh pa avtoservisna služba sploh ne dela. Morda ne bi bilo napak razmišljati o tem, da bi pri Avtoservisu na Jesenicah uvedli službo ves dan, tudi ob nedeljah in praznikih, vsaj v polnih sezonskih mesecih. Če je še dežurna služba na bencinskih črpalkah, bi morala biti tudi v Avtoservisnem podjetju. —dv

Društvo Ljudske tehnike v Tovarni emalirane posode v Celju

je v sklopu prizadevanj za vzgojo pionirjev-prometnikov prispevalo ustrezna sredstva. Lepa skupina pionirjev in mladincev se je seznanila s cestno prometnimi predpisi, tako da so ob raznih priložnostih sposobni stopiti na križišča ter paziti na promet oziroma ga pravilno usmerjati. Vsi pionirji-prometniki so dobili nove uniforme (modre) in tudi ostala oprema jim ne manjka. Prvikrat so novi prometniki-pionirji opravljali dolžnosti pri urejanju prometa pred kakimi štiriinajstimi dnevi, drugič pa so se pojavili v javnosti ob sprejemu Štufete mladosti.

Trgovino je zažgal

V Pertoci v Prekmurju je bil v tamošnji Kmetijski zadrugi zaposlen kot poslovodja Herman Recek. Ko se je v začetku letošnjega leta bližala inventura, se je začel resno bati zaradi precejšnjega primanjkljaja v zadrugi trgovini. Dolgo je razmišljal, kako bi primanjkljaj prikril, končno pa mu je prišla na um čudovita rešilna misel. Dne 3. januarja je v večernih urah naložil na prodajno mizo velike količine blaga. Med blago pa je vtaknil gorebo svečo. Namen je dosegel. Ob dogorevanju sveče se je vnelo blago, nastal je požar, ki so ga gasilci komaj ustavili. Nastala je velika škoda v znesku preko 600.000 dinarjev. Na glavni obravnavi pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je Recek zagovarjal kaj navno. Prav resno je zatrjeval, da je škoda manjša, češ da so obžanjeno blago prodajali pod ceno in da je imel namen zažgati blago samo za okrog 200.000 dinarjev, in da ne more nič zato, če ga je zgorelo vse. Sodišče pa takega zagovora ni upoštevalo, upoštevalo pa je, da je Recek s svojim dejanjem ovoznil večmilijonsko premoženje in ga obsojilo na eno leto in deset mesecev zapora. Seveda bo moral napraviti še poseben obračun s svojo zadrugo zaradi povračila škode. —dv

Deset tisoč mladih tehnikov

Kako potekajo priprave za uvedbo pouka tehnične vzgoje v naše šole

»Tehniko mladini!« Pod tem geslom praznujemo letošnji Dan mladosti, praznik veselja in mladostnega razpoloženja nas vseh, še posebej pa seveda naših najmlajših. Zadnje priprave so vsepovsod že v teku in 25. maja se bo po vseh večjih krajih naše domovine zvrstila pisana vrsta prireditev in nastopov.

No, ker so si pri organizaciji praznovanja naložile na svoja pleča precejšnje breme tudi organizacije Ljudske tehnike, smo imeli kratek pomenek s sekretarjem Glavnega odbora Ljudske

Delečka komajda primejo telefonsko slušalko v roke, saj se preveč boje, da ne bi kaj pokvarile. Fantje pa so pogumnejši: izlivčajo pogumno prodirajo v svet telefonskih skrivnosti. Naša slika jih kaže pri »delu« v delavnici društva Ljudske tehnike PTT v Ljubljani

izletu v naravo preskusijo svoje letče modele, zmaje, letče krovnike in podobno. Za konec šolskega leta pa pričakujemo vrsto razstav po šolah, občinah in okrajih, na katerih bodo posamezne organizacije LT pokazale svoje delo v tem šolskem letu. Ob vsem omenjenem pa seveda delo po

ORGANIZACIJA LJUDSKE TEHNIKE PRED DNEVOM MLADOSTI

Deset tisoč mladih tehnikov

Kako potekajo priprave za uvedbo pouka tehnične vzgoje v naše šole

klubih, društvih in krožkih Ljudske tehnike teče normalno naprej. Nemara vas bo zanimalo, da je pri pionirskih odredih do posameznih šolah že več kot 200 klubov mladih tehnikov in krožkov Ljudske tehnike, ki aktivno vključujejo okrog 10.000 naših najmlajših. Sicer pa ima naša organizacija samo v Sloveniji že več kot 28.000 »polnoletnih« članov...

Ob koncu pomenka pa je tov. Prvinšek omenil še priprave za uvedbo pouka tehnične vzgoje in povedal, da so tečajji za instruktore tehnične vzgoje zdaj v polnem teku. Pospešeno potekajo tudi priprave za opremo šolskih delavnic in tehničnih kotičkov ter za izdajo primernih tehničnih priročnikov; ustanovili so servis za preskrbo s tehničnim materialom »Mladi tehnik«. Precej zanimanja za tovrstno dopolnilno izobrazbo v naših šolah že zdaj kažejo tudi mnoge tovarne, ki prevzemajo patronate nad posameznimi klubi Mladih tehnikov ter jim tako tudi s svoje strani pomagajo na noge. Sicer pa so si pri reševanju problemov, ki se pojavljajo ob uvajanju tehnične vzgoje v naše šole krepko podali roke Društva prijateljev mladine, Ljudska tehnika in šolske oblasti ter ob takšnem sodelovanju odstranili marsikatero takšno oviro, ki bi bila drugače neresljiva in nepremostljiva. —m G

Prva žrtev kopalne sezone

Nova Gorica, 12. maja. — Letošnja zgodnja kopalna sezona je danes za smrtno žrtev. —dv

Ko se v 13-letni Milan Dorod iz Medana v Goriških Brdih dopoldne vračal iz šole, se je hotel okopati v potoku pod Brdicami. V šesti vodni je vsega potnega zgrabil krč in nesrečni deček je čez 10 minut utonil z njim sta bila še dva tovarnika. Ki pa mu ništa mogla pomagati. —dv

DOKUMENTARNI FILM »OB ZICI OKUPIRANE LJUBLJANE«

Podjetje za proizvodnjo filmov »Viba film« je v nedeljo posnelo gradivo za nov barvni dokumentarni film »Ob zici okupirane Ljubljane«.

DR. ALEŠ BEBLER POKROVITELJ SVEČANOSTI V SPOMIN SREČKA KUMARJA

Dr. Aleš Bebler, zvezni poslanec za Gorisško, je sprejel pokroviteljstvo nad svečanostmi, ki bodo 25. t. m. v Brdih, v Kopru in Portorožu v spomin Srečka Kumorja...

O »MRTVEM PTIČU« IN »CENTRU« OB RAZSTAVI URBANČICA IN LENASSIJA

Za prejšnje razstave v Kranju, smu o Urbančicu in Lenassiju objavili samo kratko vest, za obsejnejšo oceno smo se odločili ob priložnosti razstavi v Jakopičevem muzeju...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

DESETLETNICA GLASBENE SOLE ŠIŠKA-BEŽIGRAD

Glasonska šola Šiška-Bežigrad praznuje letos 10-letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti prireja koncert v Veliki filharmonični dvorani...

Na jutrišnjem koncertu bodo izvajali med drugimi dela (Schubert-Cebelica, Novaček-Perpetuum mobile, Tajčević-Dva srbska plešana itd.)...

Benetke, 10. maja. Dvestoletni umetniški ansambel ljubljanske Opere je navzlic predanemu velikemu uspehu v Parizu in v Holandiji...

In uspeh uprizoritve? Občinstvo je že od vsega začetka s pozornostjo sledilo dogajanju na odru in izrazi priznanja izjavljali so od dejanja do dejanja...

Intendant g. Mortari je takoj po predstavi dal izjavo za Radio Koper, v kateri je poudaril, da je gostovanje v vseh pogledih tako odličnega ansambela ljubljanske Opere...

nega dela je med drugim zapisal o uprizoritvi: »Originalna izvedba umetniškega ansambela Opere SNG iz Ljubljane je ena izmed tistih, kakršno dosežejo v nasprotju z našimi gledališči stalni ansambli...«

Prizor iz opere Sergeja Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranže«, s katero se je naša Opera ponovno afirmirala v tujini

ljubljanske Opere. Kritič Pugliese pa je drugi dan v listu »Il Gazzettino« naredil zgornjo izjemo, saj ni našel v uprizoritvi niti ene slabe točke.

pomembna raven solističnega ansambla, med katerimi je nekaj lepih glasov... Čudež, če ga hočemo tako imenovati, se imenuje tu disciplina, skladnost, zlitost...

Primeri iz opere Sergeja Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranže«, s katero se je naša Opera ponovno afirmirala v tujini

»Originalna izvedba umetniškega ansambela Opere SNG iz Ljubljane je ena izmed tistih, kakršno dosežejo v nasprotju z našimi gledališči stalni ansambli...« Rezultati takega dela so: izvrstno orkester, odlični zbor, prvega nastopa v Italiji namerava vodstvo Teatra Fenice povabiti ljubljansko Opero...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Originalna izvedba umetniškega ansambela Opere SNG iz Ljubljane je ena izmed tistih, kakršno dosežejo v nasprotju z našimi gledališči stalni ansambli...« Rezultati takega dela so: izvrstno orkester, odlični zbor, prvega nastopa v Italiji namerava vodstvo Teatra Fenice povabiti ljubljansko Opero...

Uspeh naših glasbenih srednjih šol na medrepubliškem tekmovanju

Od 5. do vključno 7. maja je bilo v Beogradu medrepubliško tekmovanje srednjih glasbenih šol v naslednjih disciplinah: klavir, violina in celo, solistično petje, pihala in trobila. Privediteljski odbor je v soglasnosti z ustreznimi republiškim društvi imenoval žirijo, v kateri so bili zastopniki iz vsake republike...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Originalna izvedba umetniškega ansambela Opere SNG iz Ljubljane je ena izmed tistih, kakršno dosežejo v nasprotju z našimi gledališči stalni ansambli...« Rezultati takega dela so: izvrstno orkester, odlični zbor, prvega nastopa v Italiji namerava vodstvo Teatra Fenice povabiti ljubljansko Opero...

Marjan Kozina: ABC glasbe

Skladatelj Marjan Kozina stoka zadnja leta vedno bolj na plan tudi kot pisec. »ABC glasbe« je iz izjemo posameznih krajsih člankov menda njegov prvi glasbeno literarni tekst. Ni napisal nekakšnega neopredeljenega učbenika, zagledanega samo v snov, ampak praktičen priročnik za vsakogar in je s tem poskusil zamisliti prav občutno vrzel: edino uporabno podobno delo v našem slovstvu, Groebmingov »Zborovodja«, knjiga plemenitega namerana in tehtne vsebine, služi izobrazbi amaterskega zborovodje in je potemtakem že bolj specializirano, zahteva pa tudi bolj študij...
Mislim, da je Marjan Kozina, če vzamem njegovo knjigo v celoti, uspešno uresničil svojo zamisel. Kdor hoče napisati dobro glasbeno abecedo za slehernika, mora imeti najprej vsaj toliko znanja, da bi lahko napisal tudi visoko strokovno učbenik. Naš avtor izpolnjuje to zahtevo, a ta ni edina. Poklicanih strokovnjakov bi našli še mnogo, toda za uspeh odločilno je, da avtor dobro pozna tudi ljudi, za katere piše, da je sam eden od njih, da jim vidi v srce. Za to pa je Kozina poklican kot malokateri glasbenik (kot pisec je to dokazal že v svojih humoreskah, čeprav mislim, prihaja kot humorist iz šole Čeha Karla Čapka); za največjo vrednoto njegove knjige imam, da je tako zakoreninjena v naših razmerah, prirojena prav za našega bralca, od tod pa posega organsko dalje, čez naše meje.
Kljub obilici tovrstnih tujih del ali prav zaradi nje je vsakomur, vse širno področje od osnovne glasbene teorije do harmonije in kontrapunkta, nauka o pevskih glasovih ter instrumentih, do instrumentacije in glasbenih oblik. Avtor je gotovo čutil to težavo in kako je rešil ta problem, v tem vidim nadaljnjo vrednoto knjige. Nikjer se ne vda fabloni, ne izbira najbolj izvoženih poti, ampak uporablja vseskozi izvirne prijeme. Pri tem prihaja do še strokovno zanimivih novih predlogov k izrazoslovju ali sistematiki.
Avtor ima poseben dar, da zna podajati tudi težjo snov v lahko razumljivi obliki in skrbni, da ne pozablja uhovalen. Med tekst je natresel skrbno izbranih notnih primerov v izobilju. Marsikaj je seveda poenostavil. Poenostavljuje in v takšnih delih treba, da se pogledu začetnika skrilejo perspektive, ki vodijo predaleč in bi ga zmedle. V konkretnem primeru bi se dalo o tej ali drugi metodi rešitvi med strokovnjaki še debatirati; toda avtor sam ima vsakakor pravico slediti v teh stvareh lastnemu preudarku.
Pač pa ni odveč opozoriti, da je v knjigi kar precej tiskovnih napak, morda več, kakor bi bilo dopustno, saj so takšne poljudne strokovne knjige posebno občutljive v tem pogledu: kdor se šele uvaja v snov, se seveda oklepa tega, kar bere črno na belem, vsaka nejasnost pa ga prav lahko zmede. Zato bi bilo prav, če bi bila avtor in založba bolj poskrbeli za korekturo ali če bi objavila vsaj seznam tiskovnih napak. Večino teh napak bo sicer pozoren bralec že lahko sam odkril in popravi, le naslednje so tako nerodne, da se mi ga zdi vredno nanje izrecno opozoriti. Str. 47 zgoraj: »Začetek moteta... je delan polifono« (prav: homofono namesto polifono); str. 49 zgoraj: v naštevavanju prvih 12 alikvotnih tonov na Des in D so napake; v pregledu intervalov in njihovih obratov v razpredelnici V sem našel 4 napake; razpredelnica XV z navajanjem obsegov in uglasitve instrumentov je narejena kar prepovršeno (ponekod manjkajo ključki).
Če povzamem: avtor je očito želel ustreči neki prosvetni potrebi, pripomoči k boljšemu razumevanju glasbenih lepot in je pošteno izpolnil vse nelahke bistvene zahteve za doseg te namena. Kdor čuti vrzel v svoji glasbeni razgledanosti in bi si rad izpopolnil znanje pa bo posegel po tej knjigi, mu bo trud stvarno plačan. Rafael Ajlec

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

MOJSTER RISANEGA FILMA

Cannes, 7. maja 1958
Na kongresu risanega filma je bil večer prvi del posvečen Normanu McLarenu, slovensko kanadskemu mojstru risanega filma, ki se je v filmskem svetu uveljavil tako, da je začel na filmski trak sam risati z roko in navadnimi tušilicami za sličice in s tem s svojim kreativnim mojstrovino v filmski govorici. Norman McLaren je v Cannesu zelo znana osebnost, saj je pred leti dobil Zlato palmovo vejico za svoj »Blinkity Blank«, letos pa sodeluje v festivalski žiriji za kratke filme. V Cannes je pripeljal dva svoja nova filma in enega starega, tako da je bila razvojnja pot tega samoniknega ustvarjalca v tisti zvrsti, ki ga trenutno sedaj najbolj zanimata, udeležencem festivala jasna. Norman McLaren je namreč začel opustiti direktno risanje na filmski trak in ves njegov interes je sedaj koncentriran na polizkušne, da bi filmsko lutko nadomestil s filmsko podobo resničnega človeka in realnih predmetov, toda vse te podvrgel s spretno montažo zakonitostim risanega in lutkovnega filma. Ugotovil je namreč, da tudi z realnimi predmeti lahko počne vse, kar mu pride na misel. To pot je zasledil že v svojem starejšem filmu »Uporni stol«, ki so ga predvajali kot uvod v njegove sedanje filmske eksperimente, ki jih ne upam imenovati samo eksperimente, ker je v njih že jasna linija ustvarjalnega dela. Prav posebno navdušen je pa izrazil njegov izredno duhoviti film o osnovnih računskih operacijah med številami od 1 do 9. Norman McLaren si je dovolil drzen in nenavadno uspeh poskus, animirati številke.

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

ZAMISEL, VREDNA ČAPLINA

Cannes, 8. maja 1958
Lani je beneški festival prinesel nenavadno iznenadenje - Zlatozreza leva je namreč festivalna žirija, ki ji je predsedoval veliki René Clair, podelala dotelj v Evropi malo znanemu indijski (bolje bengalskemu) režiserju Satyajitu Rayu. Nisem videl njegovega drugega filma v okviru trilogije, toda verjetno se mu je s tretjim delom preveč mudilo, kajti njegov film »Kamen modrosti« (opravičil se moram bralcem za napako, ki je nisem namenoma zakrivil), temveč so Francozi v prevodu naslova filma namesto »la pierre« - kamen napisali »le perre« - oče) odlikar kar naprej naglice in pomanjkljivosti. Tema je zelo stara in v filmu je nekajkrat uporabljena (najbolj mojstrsko seveda v Chaplinovem »Lovu za zlato«). Navaden banalni uradnik, ki ima skupaj s svojo ženo nekaj četa, o katerih sanjari vse svoje življenje, najde slučajno v parku kamenček, lep, okrogel, zelenkast kamenček. Ko pride v svojo predmetno ulico, kjer stanuje, ga pokloni soseščevemu fantku, da bo z njim - kot s topovsko kroglo - podiral svoje svinečne voljake. Toda, glej čudo! Komaj se kamenček dotakne prvega voljaka, se svinec spremeni v zlato... Za nekaj bonbonov in navadno leseno pištolo odkupi kamenček zopet od dekca. In nato začne spreminjati kovinske predmete v zlato... Toda v svoji sreči je pozabil na ljudi, ki so živeli nekoč okoli njega in tokli enako revščino kakor on sam, in tako je prišla neobhodna nesreča. Na sprejemu, ki ga je priredil bogataš iz njegove okolice, mu je alkohol zmešal pamet in bil se - prišel - postavil pred bogataš, vpriče vseh izpremenjenih navadno leženo Venero v zlato. Zda se vseh bogatašev polasti pobijem z zlato, do katerega je mogoče tako lahko priditi, in naš mali človeček ni več varan pred njimi. Bežati mora... toda še mu je za petami policija, ki mu naj odvzame

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

LEP SPREJEM NAŠIH RISANK

Vatroslava Mimice film »Strah« je doživel enako tople sprejem kakor dva prej prva dva jugoslovanska risana filma. Ljudje kažejo nenavadno zanimanje za naše risane filme, priznanje filmske kritike našim ustvarjalcem je v vseh časopisih enako iskreno in prihodnja številka tednika Paris-Match bo objavila nekaj risb, ki so jih animatorji našega risanega filma kompozirali na idejo: jugoslovanski risani film med festivalnimi gosti. Mnogi sva, da je s tako podobnim uspehom jugoslovanski risani film v Cannesu prevzel veličnanske dolžnosti. Risani film se razvija (mudila se mi je nenavadno lepa prilika, da še tretje leto spremljam kongres risanega filma) izredno hitro in ker smo z našimi filmi letos stopili v korak s razvojem v svetu, bomo morali ta korak obdržati.

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

XI. MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

Kratki filmi rešili čast

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

AVSTRIJA IN ARGENTINA: SLABO

Človeku se pa zdaj kar neverjetno, da po lanskoletnem popolnem polomu z avstrijskim filmom »Šišel - mlada cesarica« festivalski odbor še dovolj predvajati tretji del te osladne c. k. romance, a še bolj neverjetno, da je AV-

»OB IZVIRIH ŽIVLJENJA«

Včerajšnje iznenadenje je dejansko zahodnonemški kratki (bolje poljudno-znanstveni) film v barvah »Ob izviri življenja«. Skupina nemških znanstvenikov in filmskih žudi nam je skušala v filmskem jeziku povedati osnovne resnice o fotosintezi, osnovnem življenjskem procesu vseh živih bitij. Ni se ne bom zmotal, če zapisem, da jim je to stajno uspelo. Film je po eni strani primer nemške pedantne natančnosti, po drugi pa izredno domiselnega načina, kako človeku, ki nima drugega kakor osnovno biološko znanje, posredovati na preprosto, razumljivo način spoznanja moderne biologije, medicine in fiziologije o biološko-kemičnem procesu, ki mu pravimo formiranje sladkorja v organizmu in njegova poraba ter razpadanje. Pripravili so nam s pomočjo mikroskopskih posnetkov, s pogledom skozi elektronski mikroskop in s pomočjo filmske risbe pravcati balnet molekul, atomov in sončnih žarkov. Film se uvršča brez dvoma med najboljše kratke filme, kar smo jih doslej videli na festivalu.

NAŠI RISARJI NA TELEVIIZIJI V MONTE CARLU

Naši risarji, animatorji in režiserji risanega filma so v središču zanimanja. Vse se vrtil okoli njih in priznanja, ki jih dobivajo, so res laslavna. Včeraj zvečer so jih nanaglo odpeljali pred televizijske kamere v Monte Carlo, kjer je bila njim posvečena direktna oddaja ene najpomembnejših televizijskih postaj v Evropi. Tam so med pogovorom o ustvarjalnem procesu v studiu risanega filma duhovito apostrofirali svoje bičvanje na letošnjem festivalu z risabami, ki so jih silkali na steklene plošče. Kakor sem silal v hotelu, kjer stanujem, so se gledalci prisrčno zabavali ob tej oddaji in skoraj niso mogli verjeti, da so ljudje od risanega filma takini »čarovniki«. Danes bodo priredili avtorji našega risanega filma v festivalski palači posebno filmsko konferenco, na kateri bodo prikazali tri svoje najnovejše filme.

VIKTOR MUSEK

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

RAFAEL AJLEC

»Enostnost vsebine in oblike« kot merilo za vrednotenje umetnosti, bo nedvomno prevladalo tudi tukaj, kakor že dolgo brezskopno prenaša zlorabe, zaradi katerih se večji del pisarstva o modernih umetnostih spreminja v apološki...

PO VELIČASTNEM POHODU »OB ZICI OKUPIRANE LJUBLJANE«

Vse se je znilo v eno

Ta manifestacija bo prihodnje leto posvečena 15. obletnici osvoboditve Beograda

Nepozabna prireditev - Pohod ob zici okupirane Ljubljane 1958 - je za nami. Ne pomnimo, da bi imela kdaj kakšna športna prireditev pri nas tako globok in širok odmev. Priprave za pohod in štafetni tek mestnih reprezentance ter njegova izvedba so takorekoč vzvalovile vse naše družbene organizacije. Se pri Festivalu mladosti 1957 - športne in druge organizacije niso sodelovale tako tesno kot pri pohodu, kjer se je vse znilo v eno - športno in politično manifestacijo.

Prireditev je uspela v vsem - tako kar zadeva množičnost kot izreden propagandni in moralni uspeh. To je bil najlepši spomin na osvobodilno fronto in narodnoosvobodilno vojno sploh.

Počitek po pohodu na ploščadi Gospodarskega razstavišča

Kadar je bilo treba pomagati tovarišju, ko se je bilo treba boriti za čim boljše uspeh na pohodu, ni nihče vprašal, kdo si, marveč je pomagal tovarišju oziroma tovarišici, da bi dostojno zastopali svojo družbeno organizacijo, enoto JLA, ljudske milice, mladinsko delovno brigado, predvojaško vzgojo itd.

Nikogar ni bilo, ki se ne bi izkazal za borbenostjo, vztrajnostjo, požrtvovalnostjo in tovarštvom. Vsek je pa po svojih močeh prispeval k pohodu to kar je bilo najbolj želeto - k liku človeka socialistične Jugoslavije. Vzlic temu, da je bilo pred prireditelji bore malo lepega vremena, ki bi omogočil ustre-

hod je bil šele drugi in pripravljeni smo, da bo prihodnje leto, ko bo posvečeno 15-letnici osvoboditve Beograda, še bolj veličasten. Z zaključne prireditve pohoda, ki so na njej razdelili številne in lepe častne in praktične nagrade najboljšim ekipam, so udeleženci poslali predsedniku republike pozdrav tovarišju Titu in ga ob tej priložnosti prosili, da bi prevzel pokroviteljstvo nad pohodom, ki bo prihodnje leto - kot rečeno, v počastitev 15. obletnice osvoboditve Beograda.

Najpomembnejšo častno nagrado »Kip ilegalca« za ekipo, ki se je najbolj izkazala v tovarštvu in medsebojni pomoči je prejelo moštvo lovške družine iz Laškega, ki so ga sestavljali Silvo Pavlinč, Drago Cepus, Radko Lukman, Karel Pavlinč in Vili Knez. Na drugem mestu je, kar zadeva požrtvovalnost, ekipa ZB terena »24 talcev« iz Ljubljane. Za tema ekipama ne zостаjata mnogi ekipi VP 2667 II, ekipa sindikalne podružnice »Stavbenik« iz Celja, ki so njeni člani prav tako z izredno požrtvovalnostjo nosili opešane tovaršje na ramenih in na šatorskih krilih kot nekdanji partizani ranjene tovaršje.

V našem poročilu o pohodu smo napačno objavili, da je v moštvenem tekmovalju družbenih ekip zmagala ekipa »Stol« iz Zirovnice. Le-ta je zasedla častno drugo mesto, zmagala pa je ekipa Planinskega društva Jesenice v postavi: Knific, Pogačnik, Zupančič, Benedičič in Praček. Torej ekipa naših planincev, gorskih reševalcev in smučarjev. Prav tako smo pomotoma izpustili v poročilu »Drugo leto po vsej prog«, v katerem je beseda o udeležbi na pohodu članov nekdanje okrožnega komiteja Partije, starih ilegalcev in nosilcev partizanske Spomenice, drugo skupino, ki je tek-

movala na prog, dolgi sedem kilometrov od »Podmornice« na Viču do Rudnika. To skupino so sestavljali Ivan Braiko, Blaž Arnič, Anton Černivec, Rudi Jančar, Ciril Lukman, Janez Jevc, Ludvik Pangerc, Janez Primož, Janez Režek, Franc Sitar in Jože Šiška.

Naj še omenimo, da se je pri udeležbi zlasti izkazala organizacija »Partizan«, saj se je udeležilo pohoda njenih 57 moških in 30 ženskih ekip. Nekatere športne organizacije, predvsem atletski in nogometni klub, glede tega precej zadržujejo. Opravičuje jih dejstvo, da so imeli tekmovalca, ki so bila že vnaprej določena. Resnica je, da bi skoraj vsi športniki zelo radi sodelovali na tej edinstveni prireditvi, pa so jih zadržale prvenstvene tekme. Upati je, da bodo prihodnje leto športne organizacije bolj upoštevale datum, ki bo določen za pohod »Ob zici okupirane Ljubljane 1958«.

KOMENTARJI TISKA IN AGENCIJ V TUJINI

Zmaga v Beogradu presenetila vse

Hudo razočaranje v Angliji — Slavospevi jugoslovanski reprezentanci — Nove prognoze za Stockholm

Hud poraz angleške nogometne reprezentance v Beogradu je izrazil razne komentatorje. Toda vsi dopisniki tujih agencij se strinjajo, da so Anglieži igrali zelo slabo, Jugoslovani pa odlično. Dopisnik Reutersja med drugim poroča, da so Anglieži igrali siromašno v primerjavi z Jugoslovani, ki so izvajali briljantno zmago spričo odlične igre v drugem polčasu. »Dolgo časa angleško moštvo ni bilo izpostavljeno takšnemu ponižanju, saj je doživelo podoben poraz le leta 1954 v Budimpešti (1:7)«, poudarja dopisnik britanske agencije, ki med drugim še pravi, da bi bil poraz Angliežev še hujši, če bi Jugoslovani izkoristili vse šanse v prvem polčasu.

Londonski list »Daily Mail« piše, da je Anglija šokirana in osramočena, ker so jo Jugoslovani premagali takorekoč na prehodu. Vsek jugoslovanski igralec je bleščal. Videti je bil, da so Jugoslovani zabili gol kadar so hoteli. »Anglija lahko pozabi na svetovni pokal«, piše »News Chronicle« po porazu. List navaja oceno enega izmed najboljših igralcev angleškega moštva Billija Wrighta, ki pravi, da sodbjo Veselinovič, Milutinovič in Sekularac med najboljših napadalnih trio na svetu. »Herald« piše med drugim: »Ne boste verjeli, toda mi smo srečni, ker smo ušli hujšemu porazu. Lahko bi bilo de-

setkrat hujše, takšno je bilo mojstrstvo jugoslovanskih čarodějev«.

Tudi francoski dopisniki v velikih naslovih opozarjajo francosko moštvo mesec dni pred svetovnim prvenstvom, na visoko zmago Jugoslovancev nad Anglieži. Francoska reprezentanca namreč igra v osminki finala svetovnega prvenstva z Jugoslovani in njeni vodje so izredno pazljivo spremljali jugoslovanske priprave kakor tudi večerajšnje srečanje z Anglieži. Francoze je najbolj

Samo 18 udeležencev

Ljubljana, 12. maja. Včeraj je bila na 120 km dolgi prog od Ljubljane do Kopra I. dirka za republiški kolesarsko prvenstvo. Na startu se je javilo 29 kolesarjev, od katerih pa dva nista smela nastopiti. Kolesarji so vozili na novi cesti ves čas v strinjeni skupini z majhno povprečno brziho 33,8 km na uro. Edino pri Senožetih je pobegnil Vrhovšek (B), ki pa ga je skupina ujela že nad Crnim Kalom, kjer se je utrgal Stupar in sam vozil do Rižane. Tu pa so tudi njega ujeli ostali in mu je uspelo zmagati šele v končnem sprintu. Tako je prispela na cilj skupina 14 kolesarjev v istem času 3:33,42.

Vrstni red pa je: Stupar (R), Flašj (O), Rak (O), Sebenik (R), Zirovnik (R). Ker se mesta kolesarjev tudi tokrat ne bodo odražala, je pobegnil Vrhovšek (B), ki pa ga je skupina ujela že nad Crnim Kalom, kjer se je utrgal Stupar in sam vozil do Rižane. Tu pa so tudi njega ujeli ostali in mu je uspelo zmagati šele v končnem sprintu. Tako je prispela na cilj skupina 14 kolesarjev v istem času 3:33,42.

Za dokončno razvrstitve na republiškem prvenstvu bo verjetno odločujoča II. dirka za republiški prvenstvo na prog Maribor-Slovenske Koročice-Maribor v dolžini 60 km, kjer bodo dirkači startali posamezno na kronometer.

M. Z.

Prizor z nogometnega srečanja Jugoslavija : Anglija na stadionu JLA v Beogradu: levo krilo Pašić pred vratarjem angleške reprezentance

Prizor z nogometnega srečanja Jugoslavija : Anglija na stadionu JLA v Beogradu: levo krilo Pašić pred vratarjem angleške reprezentance

frapiral »misteriozen vzpon jugoslovanskega nogometa po povprečni igri pred tremi tedni v Budimpešti, do nedeljske parade visoke tehnike«.

Vodilni športni list »L' Equipe« med drugim piše, da so Beara, Milutinovič in Sekularac trije igralci, ki po mojstrstvu predstavljajo edinstveni trio. Brez njih smo v Budimpešti videli le senco jugoslovanskega nogometa. Sedaj je to moštvo z neustavljivimi napadi.

Avstrijski tisk na vidnih mestih poroča o nepričakovani in veliki zmazi jugoslovanskih nogometašev. Dunajski »Die Presse am Montag« med drugim piše: »Anglieži so dobili najbolj hladno jutro v zgodovini svojega nogometa. Jugoslovani so neusmiljeno in brezobzirno razbili na kosce angleške upe na uspeh na svetovnem nogometnem prvenstvu. Medtem ko se Anglieži ne izgovarjajo na vročino, pa Avstrijci omenjajo 32°, kar pa ne zmanjšuje velikega uspeha in superorne igre Jugoslovancev.« »Neuer Kurier« poudarja v naslovu »Beogradska senzacija«: Wlener Montag« in »Welt am Montag« pa poudarjajo izreden uspeh in senza-

KOLESARSKA DIRKA VARŠAVA-BERLIN-PRAGA

V IX. etapi Bajec najboljši Jugoslovian

Karlove Vary, 12. maja. - V deveti etapi mednarodne kolesarske dirke od Varšave do Prage je na 141 km dolgi prog od Karl Marxstadta do Karlovih Vary zmagal Belgijec Van der Veeken pred Francozom Vitom in Rusom Kapitonovom. Najboljši jugoslovanski vozač je bil Bajec, ki je prispel s 82 vozači tri minute za zmagovalcem etape. Levčević je 23., Petrovič pa med 40. in 45. mestom. Levčević je imel 20 km pred ciljem okvaro, in ker mu mehaniki luksemburške ekipe niso hoteli pomagati, je izgubil dragocen čas in odložen plama. Levčević je namreč imel okvaro, ko je zapustil skupino in začel zasledovati pobeglega Van der Veekena.

MLADINSKI SAHOVSKI DVOBOJ Slovenija : Hrvatska

V nedeljo 18. maja bo v Vidmu v čast Dneva mladosti II. mladinski sahovski dvoboj med reprezentancami Slovenije in Hrvaške. V sestavi reprezentance bo 30 mladincev in začel nastopiti do 23. leta starosti in 10 pionirjev.

Jugoslovanski nogometaši na Bledu

Ljubljana, 12. maja. - Jutri jutraj bodo potovali skoraj Ljubljano s Tauern-expressom člani jugoslovanske nogometne reprezentance, ki bodo na Bledu trenirali do odhoda na svetovno prvenstvo. V okviru priprav bo jugoslovanska reprezentanca v nedeljo odigrala v Ljubljani na stadionu v Šiški trenirni tekmo. Njen sparting partner bo madžarski klub Vasas, ki je lani osvojil naslov madžarskega prvaka in v tekmovalju za pokal evropskih prvakov izpadel v polfinalu proti Realu iz Madrida. Jugoslovanska reprezentanca bo odigrala v naslednjih dneh tudi trening tekmo na avtocesti. Kraj tekme še ni določen, ker bo tekma tam, kjer imajo travnato igrišče.

Rezultat svetovne vrednosti

Grom 938, Rakek 4827 kegljev

V nadaljevanju moštvenega kegljskega tekmovalja v okviru zahodne cone so v nedeljo nastopila v Kranju moštva Rakeka, Domžal, Invalida iz Ljubljane in Gradisa z Jesenice. Na tem tekmovalju je bilo doseženih nekaj zelo dobrih rezultatov, predvsem pa je treba omeniti izreden uspeh, ki ga je dosegel član moštva Rakeka Leo Grom z rezultatom 938 kegljev v disciplini dveh lučaljev mešan. To je dosegel drugi najboljši rezultat, ki je bil dosežen v Sloveniji in kratki tudi drugi rezultat na kegljišču Triglav v Kranju, kjer je lani Ljutomerčan Stržaj dosegel z rezultatom 956 kegljev nov državni rekord. V nedeljo je imel Grom celo priložnost izboljšati ta re-

zultat, saj je v 150 lučaljih podrl celo 740 kegljev. Z nedeljskega tekmovalja v Kranju pa je treba omeniti tudi izredno dober rezultat, ki ga je doseglo moštvo Rakeka in si tako že zdaj zagotovilo prvo mesto v zahodni coni. Rezultati: Rakek 4827 kegljev (Grom 938, Kum 848, Janež 786, Domicelj 784, Homovec 752, Strunkež 700), Gradisa 4788 kegljev (Arčun 837), Domžale 4781 (Zupane 833), Invalid 4591 kegljev (Čarbrilović 797).

EVROPSKO PRVENSTVO KOSARKARIC Spored finala

Lodž, 11. maja. - Sinoči so na evropskem prvenstvu kosarkaric odigrali zadnje kvalifikacijske tekme. Poljska je premagala Madžarsko s 56:40 (26:16) in se tako skupaj iz te skupine z Jugoslavijo uvrstila v finale. Na drugem sinočnjem srečanju je SZ premagala Francijo s 66:39 (34:17). V finalu bodo igrali po naslednjem sporedu: 13. maja: SZ : CSR, Bolgarija : Francija, Jugoslavija : Poljska; 14. maja: Jugoslavija : SZ, Bolgarija : Poljska, CSR : Francija; 15. maja: SZ : Francija, Poljska : CSR, Jugoslavija : Bolgarija; 16. maja: prost dan; 17. maja: SZ : Bolgarija, CSR : Jugoslavija, Poljska : Francija; 18. maja: Jugoslavija : Francija, Poljska : SZ, CSR : Bolgarija.

Nepričakovano nas je zapustila naša zlata mama

MARIJA KODER

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 13. maja 1958 ob 16.30 izpred Vinoceta na pokopališču Vič. Doga pogreba leži na Zalahu v Nikolajevi mlinski vežici. Ljubljana, 11. maja 1958.

Zaluzojci: hčerka Majda Miklič, vauka Boris in Katarina ter ostalo sorodstvo

ROBERT FINNEGAN
Sežgane PODOBE

13 Dan je opazil, da so vrata omare priprta. Stopil je k omari in jo odprl. Prvo, kar mu je padlo v oči, je bila vojaška uniforma z znanimi znaki enote, ki je v njej Kent služil. Kentova garderoba je bila skromna. V omari je bila vsa obleka, razen tega pa še usnjena jopica, dva para lahkih hlač, zimski in dežni plašč. Domače halje ni bilo v omari.

Dan je pregledal še čevlje na dnu omare. Copat ni bilo tam. Zaprl je omaro. Nasproti omare ob drugi steni je bilo nekaj polic. Na njih so ležale razmetane slikarske potrebščine, knjige, okraski, različne drobnarije in spominčki iz mnogih dežel.

Kot sobe je zakrivala zavesa. Dan jo je rahlo odgnal in zagledal kuhinjo s pliniskim štedilnikom, vodovodom, policami za posodo in drugimi potrebščinami za kuho. Za majhnimi vrati je bil ozek prostor s tušem.

Ob oknu je bila pisalna miza. Dan se je že nameril k njej, ko je opazil podobo na steni. Bila je slika zajca. Vsaka dilačica je bila videti kakor živa. Čeprav Dan ni dosti poznal umetnosti, je vedel, da je podoba Dürerjevo delo.

Po stenah je viselo še nekaj slik. Upal je, da bo med njim našel tudi kakšno Kentovo delo. Stopal je od podobe do podobe. Večina od njih so bile tiskane reprodukcije. Podpisani na drugih pa so kazali, da niso Kentovo delo.

Tik ob prednjih oknih je bilo slikarsko stojalo. Dan je šel okrog stojala in zagledal risbo. Na stojalu je bila pritrjena luč in Dan jo je prižgal, da bi si podobo bolje ogledal.

Tako je stal nekaj minut in gledal risbo. Podoba ni bila dokončana. Na njej so bili z ogljem narisani otroci, dečki in deklice. Glave in ramena so bila izdelana, ostalo je bilo šele začeto. Tisto, kar je posebej pritegnilo Danovo pozornost, pa so bile oči.

Risba je ustrezala sliki, ki se je boleče vrezala v Danov spomin. Nekaj, kar je videl v Evropi in česar ni mogel pozabiti. Kent je videl isto. Oči otrok, ki jih je zajelo strašno nasilje odraslih, ki jih niso razumeli. Nekakšna mešanica jeze, strahu in želje za življenjem. Obrnil se je, stopil k naslonjaču in sedel. Ze je začel iskati po žepih svojo pipo, pa se je premislil in vzel cigareto iz zavojčka na mizi. Z rokavicami na roki to ni bilo posebno lahko. Ko je prižgal cigareto, je razumel, da ga vse to močno jezi. Zamahnil je z žvlgalico, da bi jo ugasnil in jo že hotel vreči v pepelnik, ko se je spomnil, da tega ne sme. Zaradeno konico je stisnil s prstoma in spustil žvlgalico v žep.

Ob pepelniku je ležala cenena beležnica. Vzel jo je v roke in jo začel prelistavati. Večina beležek je bila skrivnostna. Take so bile: obleka kot iz kroja; sijenska stena; Kitajski deček z zmajem; debele roke in zmečkani bankovec; gola lutka za obleke brez trebuha.

Prav gotovo so bile to beležke o rečeh, ki jih je Kent ujel s svojim očesom, ko se je potepal po mestu. Reči, ki si jih je želel zapomniti.

Dan je zaprl beležnico in pograbil steklenico z vinom. Tedaj se je spomnil zelenega madaža na Kentovih ustnicah, pa je roko umaknil.

Dvignil se je in stopil k mizi, ki je služila za pisanje. Na njej je ležala nezalepljena kuverta. Dan jo je obrnil. Naslovljena je bila na Mariano Kleve. Izvlekel je pismo in začel brati.

»Draga Mariana,

Ce bi mi nekdo rekel pred letom dni, da bom nocoj pisal to pismo, bi mu rekel, da je neumen. Želati nekoga toliko, kolikor sem tebe želel, potem pa se tako spremeniti, ni lahko doživetje. Toda

zgodilo se je. Cutil sem že nekaj časa, vendar nikoli tako jasno kot nocoj. Menim, da Te sedaj prvič razumem. Nikar ne misli, da name lahko vplivajo kritika ali govornice. Tisto z Glocharjem me ni niti razburilo, niti prestrašilo. To je neumno. Morebiti celo odvratno, še bolj kot to pa neumno. Mislim, da je Lens edini, ki je ustvarjen za Tebe.

Morebiti Ti res nečeš žaliti drugih ljudi, toda to nenehno delaš. In to boš delala še naprej. Meni se zdí, da to sama v svojem srcu najbolj veš.

Nimam namere, da bi Te prajal. Sam vem, da bi želela biti drugačna, kakor si. Toda kaj moreva? Potrebno bi bilo z dobro voljo poskušati prav nekaj, česar ne moreva povrniti. Tvoja ponudba je bila lepa in velikodušna. Vem, da je bila iskrena, vendar je brez pomena.

Te vrste ti pišem zato, ker Te poznam in ker vem, da si nisi gnala k srcu tistega, kar sem Ti nocoj rekel. Nikoli se nisem čutil trdnjšeja za tisto, kar nameravam narediti. Razumeti moraš, da vse tisto, kar je bilo med nama, sodi v preteklost in da je končano.

Ce bi Ti pomagalo, da Ti rečem nekaj določnejšega, potem veš, da sem se odločil za poroko. To bo morda nekaj časa žalilo Tvoje samoljubje, vendar bo kmalu pozabila.

Videti je, kakor da sem jezen. Toda nisem. Zelim si le, da bi bil trezen in da bi gledal stvari takšne, kakršne so. Midva se ne bova več videla in ni treba več hoditi k meni. Ce bi se kdaj srečala na sprejemih ali ob podobnih priložnostih pa bodiva prijatelja.

Obžalujem, ker si mnogim ljudem rekla, da je vse po starem ali da si jim ustvarila cel vtis. To je bilo napačno. Tukaj ni več kaj popraviti. Morala boš vtakniti svoj ponos v žep in pozabiti na vse. Zal mi je, toda tako je ta stvar.

Kent

DNEVNE NOVICE

SEMINAR ZA SEKRETARJE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ
Organizator: Zavod za organizacijo in tehniko poslovanja...

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana - Mestni dom
Četrtek, 15. maja ob 20: A. Koren: 'Ambasador'...

Vesti iz Jesenic in okolice
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Ceh, Titova cesta.

VESTI IZ KRANJA
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Torek, 13. maja ob 20: 'Baletni večer'...

Uprava cest OLO Ljubljana obvešča, da bo cesta III. reda št. 1940 Ljubljana-Zalog-Kresnice-Litija...

Geografsko društvo Slovenije - odsek za znanstveno delo vabi na diskusijski sestanek...

Občinski odbor Združenja rezervnih oficirjev Beograd obvešča vse člane rezervne oficirje...

Četrtek, 15. maja ob 18: 'Glasbeno-baletni večer'...

Petek, 16. maja ob 20: 'Glasbena revija'...

Sobota, 17. maja ob 20: 'Glasbena revija'...

Nedelja, 18. maja ob 18: 'Zabavni koncert'...

RADIO: češki barvni film 'Nekoč je živel kralj'...

Poročili so: Smolej Cecilija, gospodinja iz Dovjega...

Umrlj so: Nadižar roj. Bitenc Marija, osebna upokojenka...

CELJSKE VESTI
KINO
UNION: ameriški barvni cinemascope film 'Nežni akordi'...

ROGASKA SLATINA
KINO
Jugoslov. film 'V soboto zvečer'...

MURSKA SOBOTA
KINO
PARK: jugoslovanski barvni film 'Pop Cira in pop Spira'...

Z BLEDA
KINO
Ameriški kriminalni film 'Gospod 880'...

VESTI IZ PROVELJ
KINO
DELAVSKI DOM: poljski film 'Klobuk gospoda Anstola'...

IZ PTUJA
KINO
MESTNI: jugoslovanski film 'Slab denar'...

KONCERTI
V petek, 16. t. m. koncert za zeleni abonma...

PREDAVANJA
Slovensko kemijsko društvo, organska sekcija...

GLEDALIŠČA
DRAMA
Torek, 13. maja ob 19.30: Goodrich-Hackett: 'Dnevnik Ane Franke'...

Sreda, 14. maja ob 19.30: Goodrich-Hackett: 'Dnevnik Ane Franke'...

Četrtek, 15. maja ob 19.30: Miller: 'Smrt trgovskega potnika'...

Petek, 16. maja ob 19.30: Goodrich-Hackett: 'Dnevnik Ane Franke'...

Sobota, 17. maja ob 19.30: Zmavo: 'V pristanu so orehove lupine'...

Nedelja, 18. maja ob 20: Axelrod: 'Sedem let skomin'...

OPERA
Torek, 13. maja: zaprto.

Sreda, 14. maja ob 19.30: R. Strauss: 'Arasedna na Naksosu'...

Četrtek, 15. maja ob 19.30: Wagner: 'Večni mornar'...

Petek, 16. maja ob 19.30: Kogoj: 'Crne maske'...

Sobota, 17. maja ob 19.30: Janacek: 'Jenufa'...

Nedelja, 18. maja ob 19.30: Puccini: 'Tosca'...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka osada

Sreda, 14. maja ob 19.30: 'Večer v čitalnici'...

Petek, 16. maja ob 20: Casona: 'Drevesa umirajo stoji'...

Sobota, 17. maja ob 20: Kulundžić: 'Udosa'...

Nedelja, 18. maja ob 20: Manzari: 'Naši ljubi otroci'...

IONESCO: PLESASTA PEVKA!
Oder 37 ponovi v sredo, 14. maja ob 20 urah v dvoranah...

Vesti iz Maribora

Dežurna lekarna
Torek, 13. maja 1958, lekarna 'Tabor', Trg revolucije 3.

Sreda, 14. maja 1958, lekarna 'Melje', Meljska c. 2.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 13. maja ob 20: Dvočak: 'Vrag in Katra'...

Sreda, 14. maja ob 14.30: Verdi: 'Aida'...

UNION: ameriški barvni cinemascope film 'Désirée'...

UDARNIK: sovjetski barvni film 'Bela psička'...

Poročili so se dne 28. aprila 1958: Jožef Javšovec, 25 let, strojni ključavničar...

Sreda, 14. maja ob 19.30: 'Večer v čitalnici'...

Petek, 16. maja ob 20: Casona: 'Drevesa umirajo stoji'...

Sobota, 17. maja ob 20: Kulundžić: 'Udosa'...

Nedelja, 18. maja ob 20: Manzari: 'Naši ljubi otroci'...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 13. maja 1958
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55...

KINO
RADIO: češki barvni film 'Nekoč je živel kralj'...

PLAVŽ: jugoslovanski film 'Lažni car'...

Poročili so: Jančič Lazar, avtomehanik iz Jesenic...

II. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

III. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

IV. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

VI. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

V. program
14.00 Zabavni zvoki - 15.00 Napoved časa...

KINO UNION

Sedem let skomin

Igrata Marilyn Monroe in Tom Ewell. Tednik F. N. 19 samo pri zadnji predstavi...

KINO 'KOMUNA': ameriški barvni cinemascope film s stereofonskim zvokom...

KINO 'SLOGA': vzhodnonemški film 'Ozdravljenje'...

KINO 'VIČ': češki barvni film 'Pokorno javljanje'...

KINO 'SISKA': ameriški barvni cinemascope film 'Princ Vallant'...

KINO 'TRIGLAV': italijanski film 'Deset ljubavnih pesmi'...

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA VIDEM-KRŠKO
poziva vse delavce in uslužbence

ki imajo na podlagi člena 46 tarifnega pravilnika pravico do deleža pri dokončni delitvi plač iz dobička za leto 1957...

TOVARNA KOLES 'ROG'
V LJUBLJANI - TRUBARJEVA CESTA 73

zaposli takoj: NEKVALIFICIRANE MOŠKE NA PRIUČITEV TRANSPORTNEGA DELAVCA...

TOVARNA KOLES 'ROG'
V LJUBLJANI - TRUBARJEVA CESTA 73

zaposli takoj: NEKVALIFICIRANE MOŠKE NA PRIUČITEV TRANSPORTNEGA DELAVCA...

HORIZONTI
MLADINSKA DOPIŠNA UNIVERZA

obvešča svoje naročnike, kakor tudi tiste, ki se še niso vpisali, pa to žele, da bo prvi zvezek 'HORIZONTI'...

Prvi zvezek vsebuje predavanja: Književnost - UVOD V SODOBNO-SVETOVNO KNJIŽEVNOST...

O SIMBOLIZMU, piše Zoran Gavrilović, asistent filozofske fakultete v Beogradu.

Znanost - MODELIRANJE ATOMA IN ELEMENTARNA CELICA, piše dr. Tihomir Novakov...

Politika - KOLONIJE IN METROPOLE, piše Jože Smole, urednik 'Borbe'.

Film - SCENARIJ IN DRAMATURGIJA FILMA, piše Vladimir Petrić...

Šport - JUDO, AKTIVNA OBRAMBA - Uvod. Drugi zvezek bo izšel 27. maja.

Omladinski dopisni univerzitet 'HORIZONTI'
OBILIČEV VENAC 4 - BEOGRAD

S tem se vpisujem za izdaje mladinske dopisne univerze 'Horizonti'...

Ime (očetovo ime in priimek): naslov: poklic:

(Izpolnite čitljivo) 1707

Vesti iz Maribora

Dežurna lekarna
Torek, 13. maja 1958, lekarna 'Tabor', Trg revolucije 3.

Sreda, 14. maja 1958, lekarna 'Melje', Meljska c. 2.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 13. maja ob 20: Dvočak: 'Vrag in Katra'...

Sreda, 14. maja ob 14.30: Verdi: 'Aida'...

UNION: ameriški barvni cinemascope film 'Désirée'...

UDARNIK: sovjetski barvni film 'Bela psička'...

Poročili so se dne 28. aprila 1958: Jožef Javšovec, 25 let, strojni ključavničar...

Sreda, 14. maja ob 19.30: 'Večer v čitalnici'...

Petek, 16. maja ob 20: Casona: 'Drevesa umirajo stoji'...

Sobota, 17. maja ob 20: Kulundžić: 'Udosa'...

Nedelja, 18. maja ob 20: Manzari: 'Naši ljubi otroci'...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

Vesti iz Maribora

Dežurna lekarna
Torek, 13. maja 1958, lekarna 'Tabor', Trg revolucije 3.

Sreda, 14. maja 1958, lekarna 'Melje', Meljska c. 2.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 13. maja ob 20: Dvočak: 'Vrag in Katra'...

Sreda, 14. maja ob 14.30: Verdi: 'Aida'...

UNION: ameriški barvni cinemascope film 'Désirée'...

UDARNIK: sovjetski barvni film 'Bela psička'...

Poročili so se dne 28. aprila 1958: Jožef Javšovec, 25 let, strojni ključavničar...

Sreda, 14. maja ob 19.30: 'Večer v čitalnici'...

Petek, 16. maja ob 20: Casona: 'Drevesa umirajo stoji'...

Sobota, 17. maja ob 20: Kulundžić: 'Udosa'...

Nedelja, 18. maja ob 20: Manzari: 'Naši ljubi otroci'...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

ZARVALA
Ob tragični izgubi našega dragega in nepozabnega...

FRANCIJA BERČIČA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob nenadomestljivi izgubi...

Afriški svet ob zemeljskem ravniku je zaradi toplega podnebja in obilne vlage pravi raj za številne vodne in druge ptice. Na močvirnih področjih so včasih pravcati oblaki pisanih močvirskih in drugih ptic. Na sliki: Kolonija kormoranov in rdečokih galeb. Prvi se hranijo z ribami, drugi pa s povodnjaj žuželkami

Antilopa

ob tabornem ognju

Lovci o odnosih med zastopniki živalskega sveta

Človek je verjetno največji ubijalec zveri in sploh divjih živali, »verjetno« zato, ker jih pobije krokodil po približnih ocenah skoraj prav toliko. Leopardi pogosto pobijajo iz iste krvoločne strasti, levi pa večinoma le, če so lačni, in seveda v samoobrambi. Lev je skoraj štirikrat večji od leoparda, zato potrebuje tudi ustrezno več hrane, vendar pobijejo leopardi prav toliko živali kot levi. Neki afriški lovec je zapisal, da pobije odrasli lev kakih 60 antilop letno.

V svojem lovskem revirju in krvi, če se kje v bližini gostijo divji psi vse, kar je živega. Neutrudni so in hitri. Če pasje krdele naleti na sveže sledove antilope, preganja žival vse dotlej, da onemogla obleži. Afriški lovec Robert Migg pripoveduje, da je prišla nekoč antilopa vsa upehana prav do tabornega ognja, pri katerem je bilo zbranih osemnajst lovecev, in je tam ležala vso noč, ker so jo preganjali divji psi, ki zasledujejo vztrajno in ubijajo brž ko mogoče. Zlomijo tilnik in pregriznejo žilo odvodnico.

Lovec Migg pripoveduje, da lev skuša svojo žrtev sam pripraviti do tega, da si zlomi tilnik. Z veliko antilopo na primer obračuna tako, da ji skoči na pleča in ji zarije zobe v tilnik. Z eno šapo jo drži za vrat, z drugo jo zgrabi za gobec, z zadnjim delom telesa pa se vleče po tleh. Antilopa si pri skoku čez jarek zlomi tilnik.

Spriču tega, da zmaga močnejši, bi človek menil, da v pragozdu trda prede predvsem manjšim, slabotnejšim živalim, vendar temu ni tako, zakaj slabotnejše živali se hranijo tudi s travo, leva ali geparda pa je kaj kaj kmalu konec, če mu začno od starosti izpadati zobje in zaradi splošne oslabelosti ne more več dovolj naglo za plenom. Sčasoma se taka ostarela zver zadovolji z mišmi in drugim drobižem, navsezadnje pa leže in počaka na žalostni konec.

Kaj se zgodi, če se srečata lev in leopard ali pa nosorog in slon? To se primeri le redkokdaj, ker imajo zlasti večje pragozdne živali močno razvite čute, predvsem sluh in voh. Ena zver se lahko približa drugi le proti vetru, v tem primeru pa je ona druga začuti in se ji umakne.

Vendar se primeri, da se spopade skupina levov s krokodilom. Lahna nočna sapa prinese krokodilu k reki vonj po mesu

Štirinajstletni dijak Roderick Henderson iz Marylanda (ZDA) se je odpravil sam na samotni kraj k potoku Potomac, da bi lovil ribe. Zaradi neurja v bližnjih planinah se je potok tako naglo sprevrgel v silovit hudournik, da so ujetega ribiča po nekaj urah s helikopterjem rešili z debela na otočku sredi deročih valov

pravijo za obrambo plena. En sam lev seveda nič ne opravi pri plazilu, ki mu lahko kar z repom zlomi hrbtnico, več levov pa se že lahko spravi na krokodila, ki ga požrečnost prižene predaleč od rečnega brega. Lovci Migg je zapisal, da je našel razmesarjeno truplo na kopnem sicer zelo nerodnega krokodila celih pet sto metrov od vode. Po sledovih je ugotovil, da so ga raztrgali levi.

Največji strah pa naganja pragozdni zverem v kosti vonj po človeku. Številni lovci pripovedujejo, da so videli skupine sitih levov, ki so se vračali mimo antilopjih čred, ne da bi se zmenili zanje. Rastlinojede živali se umikajo zverem s poti in jih od strani gledajo, pred človekom pa bežijo kot iz uma. Vzrok je razumljiv: zveri ubijajo le, kadar so lačne, človek pa ob sleherni priložnosti in z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Dubrovniški KURIRJI

Celih 400 let, vse od svoje ustanovitve v začetku 15. pa do prvih let 19. stoletja, je kurirska služba dubrovniške republike prenašala pisma, sporočila in novice po zasneženih področjih Balkan-

skega polotoka med Dubrovnikom in Carigradom. Razen pisemnih sporočil, ki jih je dubrovniški senat pošiljal zastopnikom v Carigradu, Beogradu, Skopju in Sofiji, so dubrovniški sli prenašali še drugo pošto, uradno in zasebno, za uslugo pa so jih pogosto prosili tudi številni diplomatski zastopniki evropskih držav v Carigradu. Kurirji so prenašali njihovo pošto na konjih do Dubrovnika, potem pa s pisma z ladjami pošiljali dalje v zahodne dežele.

V 15. stoletju, ko so Turki razširili svojo oblast nad večji del Balkanskega polotoka, je prehodil dubrovniški kurir, ki je bil praviloma najemniški vojak, pot od svojega mesta do Mostara v treh dneh, do Visokega v Bosni v petih dneh, do planine Rudnik v Srbiji

v sedmih, do Carigrada pa v petnajstih dneh. Če je bilo slabo vreme ali se je kurirju na poti pripetila kakšna nezgoda, je trajalo potovanje od Dubrovnika do Carigrada tudi ves mesec. Po uredbi iz leta 1797 je dubrovniški senat plačal za prenos pošte do Hercegnovega v južnem delu Jadrana ducat, do Kotora dva, do Mostara štiri, do Sarajeva pet, do Novega Pazara v Srbiji pa 15 dukatov.

Ameriški turisti v SZ

Letos bo obiskalo Sovjetsko zvezo dvakrat več ameriških turistov kot lani. Kaže, da Američane najbolj privlači to, ker so bila poprej potovanja v ZSSR zelo omejena. Zanimivo je, da si želijo potovati po Sovjetski zvezi predvsem Američani s podeželja.

Jahalna šola v angleškem Holyportu je privedla tekmovalne najmlajših jezdecev. Dirke na ponjih se je udeležila tudi petletna Caroline Roberts, ki jo vidite na sliki.

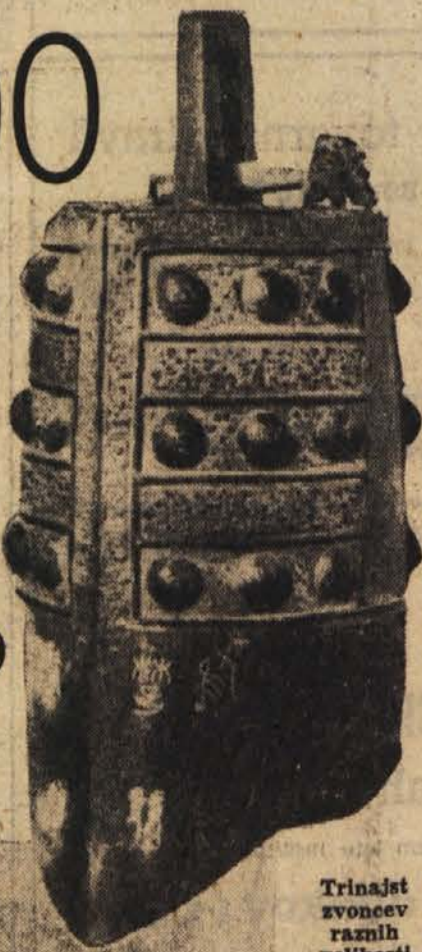
»Joči, ljubljena deželca« — opera

Ameriški režiser Jose Quintero je dosegel v letošnji sezoni precejšen uspeh z režijo opere »Izgubljen med zvezdami«, ki je zasnovana na romanu »Joči, ljubljena deželca«. Komponiral jo je skladatelj »Beraške opere« Kurt Weill, libreto pa je pripravil Maxwell Anderson. Glasbeni kritiki se še niso sporazumeli, ali je to opera ali glasbena drama, vsi pa se strinjajo z ugotovitvijo, da je delo zelo impresivno in močno, zlasti zaradi melodij, ki so dostopne širokemu občinstvu.

Sleparski advokat

Wayne Wright, 28-letni elegantni Američan, je živel dve leti dokaj udobno, ker se je izdajal za pomočnika generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda. Če so podjetja, v katerih se je oskrboval, poslala račun, je odgovoril na papirju z žigom OZN, da je prišlo do zamude pri poravnavanju dolga zaradi nujnega potovanja v Tunis, Moskvo itd., kakor se je pač skladalo s potovanji pravega sekretarja. »Tajnik« se je dve leti dobro imel, zdaj pa bo sedel vsaj toliko časa.

2300 let pod zemljo

V kitajski pokrajini Henan so nedavno našli pri kopanju temeljev nepoškodovan sarkofag, v katerem je bil po ugotovitvah arheologov pokopan aristokrat davne kneževine Ču. Umrl je pred dobrimi 23 stoletji. Ker je bil sarkofag sorazmerno globoko v zemlji in torej dobro skrit, so se v njem ohranili tudi vsi predmeti, ki so jih svojci dali umrlemu v grob. Znanstveniki so našli nad 800 najrazličnejših predmetov, med katerimi je nekaj tako dobro ohranjenih, kakor da so novi.

Ker je bil sarkofag neprodušno zaprt, so se ohranili celo kosi obleke iz bombaža in svile. Večina pripomočkov za delo je takih, kakor da bi jih dal mojster šele včeraj iz rok. Strokovnjaki glasbenega inštituta v Pekingu so pregledali 13 zvoncev, obešenih na leseno ogrodje. Ko vinski predmeti so večinoma polzračni ali posrebreni, zlate kroglice pa obdajajo tudi 120 cm visoko bajeslovno bitje iz lesa. Po vsej verjetnosti je bil to simbolični stražar pokojnikovega poslednjega doma.

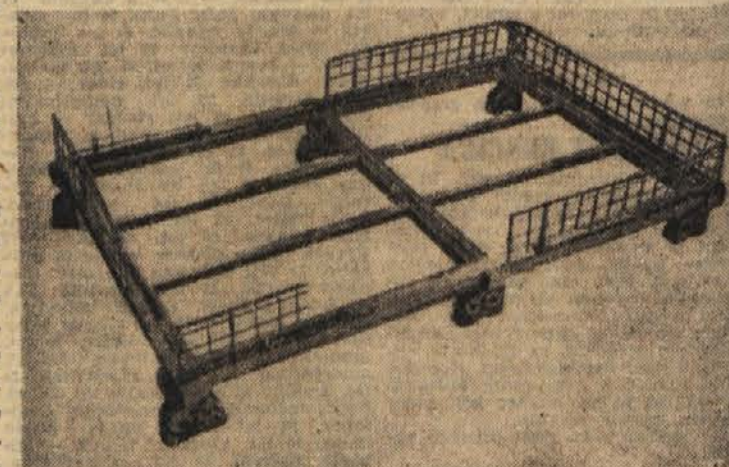
Na bambusnih deščicah so našli znanstveniki kakih 1700 pisemk, ki pa jih vseh niso mogli razvozlati. Stene sarkofaga so polne podob, izdelanih v živih barvah. Te slike ponazarjajo takratni način življenja v tej kitajski pokrajini, po vseh najdenih predmetih pa lahko strokovnjaki zdaj določene sklepe o kulturi, umetnosti in sploh ustvarjalni dejavnosti davnih prebivalcev pokrajine Henan.

Med 800 najdenimi predmeti je tudi tale leseni kipec

Trinajst zvoncev raznih velikosti so preizkusili v znanstveno-raziskovalnem inštitutu za narodno glasbo. Zvonci dajejo različne tone, vsi pa imajo izredno čiste glasove

Sodobni postelji nekoliko podobne kos pohištva pričajo o visoki razvojni stopnji takratne kitajske civilizacije in kulture. Ležišče je dolgo 212, široko pa 134 cm

Visoki C

Blizu mestne hiše so gradili nov stanovanjski blok, na nasprotni strani ceste pa se je pri odprtem oknu vadila pevka od poznega dopoldneva pa skoraj do večera. Pela je precej glasno in s presenetljivo vztrajnostjo.

Delovodja na gradbišču je vzdihoval in gubal čelo, navsezadnje pa je le stopil v pevkino stanovanje. Vljudno je začel: »Nekaj časa poslušam vaše petje...«

Prikimala je: »Seveda, to je moj poklic. Ali vam je všeč?«

»O, da,« ji je zatrdil. »Zabavno je... Na oni strani ceste gradimo.«

»Ah, tako? Potem pa nemara pogosto poslušate kaj?«

»Da, da,« je odgovoril delovodja. »Včasih požete zelo visoko, ali ne?«

»Hm,« se mu je nasmehnila. »To je visoki C.«

»Presenetljivo,« je odvrnil. »Na to se sicer ne razumem prav nič, vendar se mi zdi, da mora bit velika umetnost.«

Pevka je zardela zaradi pohvale, on pa je nadaljeval: »V tej zvezi bi vas nekaj prosil. Ali bi ne mogli nekoliko skrajšati tega glasu, ki mu pravite visoki C?«

Pevka je dvignila obrvi: »Čemu neki? To spada zraven. Sicer pa, saj ne morem peti, kakor bi sama hotela, ker pojem po notah. In tam je zapisano tako.«

Delovodja je v zadregi vrtil klobuk: »Ze razumem, to mi je popolnoma jasno. No, če že ne gre drugače, samo še skromno vprašanje. Ali ne bi mogli za peti tega svojega C pozno popoldne ali pa v večernem mraku?«

»Le zakaj?« ga je nejevoljno pogledala.

»Vsakokrat, kadar zapojeje visoki C, moji zidarji odvržejo klagiva in zidarske žlice, ker mislijo, da se je oglasila sirena za opoldanski odmor...«